ახალგაზრდული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

ახალგაზრდა ივერიელი

შაბათი,
8 მაისი,
1990 წ.
№ 50 (11536)

ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ МОЛОДЕЖНАЯ ГАЗЕТА «АХАЛГАЗРДА ИВЕРИЕЛИ»

ფასი 3 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმი

5 მაისს გაიმართა საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმი.

პლენუმმა განიხილა ორგანიზაციული საკითხი.

პლენუმმა გაათავისუფლა საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის მოვალეობისაგან ს. ი. გოგიბერიძე მისი საქართველოს სსრ სახალხო განათლების მინისტრის მოადგილედ გადაყვანასთან დაკავშირებით.

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივნად არჩეულია გ. რ. ბარამიძე, რომელიც მუშაობდა საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის მეორე მდივნად.

პლენუმის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო და სიტყვით გამოვიდა გ. გ. გუმბარიძე.

(საქინფორმი).

ქრონიკა, ინფორმაცია

4 მაისს საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში გაიმართა საქართველოს კომპარტიის XXVIII ყრილობის მოსამზადებელი კომისიის სხდომა. მისი შედეგები შეაჯამა გივი გუმბარიძემ.

●

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს პრეზიდიუმის მორიგ სხდომაზე განიხილეს რესპუბლიკის სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული განვითარების საკითხები, რომელთაგან ერთ-ერთი მთავარი იყო სახლთმშენებელი ბაზის არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა.

●

ლატვიის უზენაესი საბჭოს სესიამ მიიღო დამოუკიდებლობის დეკლარაცია, რომელსაც მოსკოვი დიდი მოწონებით არ შეხვდა. ლიტვაში ახალი სიმძლავრით ამოქმედდა „მეხუთე კოლონა“.

●

საბჭოთა კავშირის პრეზიდენტის ბრძანებულებით ფორე ნიკოლოზის ძე მოსულიშვილს მიენიჭა საბჭოთა კავშირის გმირის წოდება (სიკვდილის შემდეგ).

●

სომხეთის სსრ უზენაესი საბჭოს სესიამ მიიღო გადაწყვეტილება, რომ წვევამდელები სამხედრო ვალდებულებას სომხეთის ტერიტორიაზე, კერძოდ მიწისძვრის ზონაში მოიხდიან.

ისევ 1920 წლის 7 მაისის რუსეთ-საქართველოს ხელშეკრულების შესახებ

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის უნივერსიტეტის დოცენტი, ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის ბადრი თორდიას წერილი.

მე 2-გვ.

ავტორთა საყურადღებოდ!

რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს უკან არ უბრუნდებათ.

მასალები არ უნდა აღემატებოდეს ორი ინტერვალით გადაბეჭდილ 6-ვა გვერდს.

ეს საამური სიტყვა — თავისუფლება!

რატომ ვლაპარაკობ ისევ და ისევ პრესის თავისუფლებაზე? გარკვეული მნიშვნელობით ჩვენი პრესა ყოველთვის თავისუფალი იყო, იმ მნიშვნელობით, რომელსაც გულისხმობდა ლენინი, როდესაც ამბობდა: ჟურნალისტს შეუძლია წეროს ყველაფერი, რასაც ფიქრობს, თუნდაც პარტიის ხაზის საწინააღმდეგოს ფიქრობდეს. მაგრამ, ასეთ შემთხვევაში, პარტიასაც შეუძლია, ვთქვათ, ჟურნალისტს ჩამოართვას პარტბილეთი.

სამხედრო დისციპლინა მაშინ არის საჭირო, როდესაც პარტია იატაკქვეშ იმყოფება და მზადდება შეიარაღებული აჯანყება. ჩვენთან კი იატაკქვეშა ლოგიკის პრინციპებით ვხელმძღვანელობდით მრავალი ათეული მნიშვნელოვანი წლის განმავლობაში. ნათელია, თუ რასაც ნიშნავდა ათი წლის წინათ ჟურნალისტისთვის პარტბილეთის ჩამორთმევა. იმ წლების იუმორი ასე საყვარლად ჟღერდა: „ნებისმიერ მთავარ რედაქტორს შეუძლია დაბეჭდოს ყველაფერი, რასაც მოისურვებს, მაგრამ, სიცოცხლეში მხოლოდ ერთხელ...“

დღეს როგორღაა საქმე? დემოკრატიულ მოსკოვის საქალაქო საბჭოს მიმართავს ჟურნალისტი: „ამხანაგებო, საჭიროა სესიების ტრანსლაციის შემცირება, სხვა გადაცემები ველარ გვიჩვენებია...“ „არა — ხმას აძლევს მოსკოვის საქალაქო საბჭო — სესიები მთლიანად უნდა აჩვენოთ“. მეორე, არანაკლებ დემოკრატიული საქალაქო საბჭო, ლენინგრადისა, უფრო მეტს მოითხოვს. მას, მხოლოდ მას უნდა ემორჩილებოდეს ქვეყნის უდიდესი ტელესტუდია. აი, ასეა ჩვენი, ჟურნალისტების საქმე: ჩვენ აუცილებლად უნდა ვემორჩილებოდეთ ვიღაცას...

მე ძალიან მომწონს მოსკოველი და ლენინგრადელი დეპუტატები. მაგრამ, პრესის დამოუკიდებლობა უფრო მომწონს.

ლენინის ცნობილ გამონათქვამში, რომელიც, სამწუხაროდ, სხვა დანარჩენივით აბსოლუტშია აყვანილი — გაზეთი არის კოლექტიური აგიტატორი, კოლექტიური პროპაგანდისტი და კოლექტიური ორგანიზატორი — არ იხსენიება უბრალო, მაგრამ პრესის მთავარი მოვალეობა: ყველაფერ იმის შესახებ ინფორმირება, რაც კი ამ ქვეყნად ხდება. არ იხსენიება, რადგანაც სხვათაშორის, 1901 წელს დაწერილი ეს სიტყვები, საერთოდ, ჟურნალისტიკას ნაკლებად ეხება. გამონათქვამი ეხება გაზეთს, იატაკქვეშეთის პირობებში პოლიტიკური პარტიის შესაქმნელად როგორც მეტნაკლებად მოხერხებულ იარაღს, პარტიისა, ძალაუფლების მოსაპოვებლად რომ იბრძოლებს.

მხოლოდ და მხოლოდ იარაღი, ხელისუფლების იარაღი — სწორედ ამგვარი სახით არსებობდა, და არსებობს 1917 წლის შემდეგაც, პრესა ჩვენში. ხრუშჩოვი „პარტიიდან ხალხამდე მიმტან, ამძრავ ღვედს“ უწოდებდა ჟურნალისტებს, ბრეჟნევი კი „პარტიის ოქროს ფონდს“, თუმცა არსი არ იცვლებოდა. შესაბამისად, პრესას არც ევალებოდა მკითხველის ინფორმირება. პირიქით, მთელ ტომებად იყო ჩამოთვლილი საკითხები, რომელთა საჯაროობა აკრძალული იყო. სამაგიეროდ ურიცხვი იყო ის დადგენილებანი, რომლისთვისაც პრესას უნდა გაეწია აგიტაცია, პროპაგანდა, ორგანიზაცია... და რას არ უწევდა ორგანიზაციას... თესვას, ზამთრისათვის მზადებას, დამკვრელურ მოძრაობას, შეჯიბრებას ლოზუნგით დავეწიოთ და გავუსწროთ...

ორგანიზაციას საუკეთესო განზრახვით უწევდნენ და, როგორც ჩანს, უშედეგოდ. ვერავითარი გაზეთი ვერ აიძულებს, ემზადოს ზამთრისათვის კოლმეურნეს, თუკი მანეთმა არ აიძულა. ეს არაა გაზეთის საქმე. მიუხედავად ამისა, დღესაც ბევრ ხელმძღვანელს პრესა სახელმწიფოებრივი და პარტიული მექანიზმის ნაწილად წარმოუდგენია.

მრავალპარტიულობის არსებობა დღეისათვის ფაქტია. ეს ხომ არ ნიშნავს იმას, რომ პრესას, ერთის ნაცვლად, მრავალი პატრონი გამოუჩნდება? რომ ერთი სახელმწიფო ცენზურის მაგიერ, ჩვენ ათეულობით ისეთივე ფხიზელი და უდრეკი პარტიული „მთავლიტი“ გვეყოლება? რომ მთელი ჟურნალისტური საამქრო დაიყოფა ნაკვეთურებად: აქეთ კომუნისტები, აქეთ სოციალ-დემოკრატები, იქით მწვანეები, და ერთი ნაკვეთურიდან მეორეში — არავითარ შემთხვევაში? არა, არ ნიშნავს, ყოველ შემთხვევაში, არ უნდა ნიშნავდეს. ვის ეკუთვნოდა „ახალი რეინის გაზეთი“, რომელშიც მარქსი ბეჭდავდა პირველ სტატიებს? რომელ პარტიას ეკუთვნოდა „ფორვერტსი“, რომელშიც „ანტი-დიურინგი“ იბეჭდებოდა? კერძო პირს. წინა საუკუნეში, როდესაც სოციალ-დემოკრატებმა გადაწყვიტეს სოციალისტური გამოცემების გამოსყიდვა პარტიის საკუთრებისათვის, ენგელსი კატეგორიულად არ დაეთანხმა მათ: პარტია, რომელიც თავის პრესას, როგორც უნდა ისე იყენებს — ეს პარტია კი არა, ყბადაღებულ მახვილოსანთა ორდენიაო.

პარტიის საქმეა თავისი სამუშაოს ორგანიზება და თავისი პროგრამის პროპაგანდა. პრესის საქმეა ამომრჩევლებს შეატყობინოს, რას სთავაზობს ესა თუ ის პარტია მათ და პატიოსნად გააანალიზოს, თუ როგორ შეიცვლება ხალხის ყოფა არჩევნებში ამა თუ იმ პარტიის გამარჯვების შემთხვევაში. მე არ ვამტკიცებ, რომ საკუთრივ პარტიული პრესა არ არის საჭირო, ის უსათუოდ იქნება. მაგრამ, ეს პრესა არ არის წარმმართველი. მას არ უსმენენ პოლიტიკოსები და ხელისუფალნი. მას არ ენდობა მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი. ეს კორპორაციული ინტერესებისაგან თავისუფალი და დამოკიდებული პრესის ხვედრი და პრივილეგიაა. მხოლოდ ამგვარ პრესაში მომუშავე ჟურნალისტია არა „იდეოლოგიური მუშაკი“, არამედ ნამდვილი ჟურნალისტი.

პრესა არ შეიძლება რაღაც ჭანჭიკი იყოს, რადგან ის თვითონ არის ძალაუფლება, ანდა, უფრო სწორად, ხელისუფლების სრულუფლებიანი ნაწილი, რადგანაც მთელი ძალაუფლება არავის არ უნდა ეკუთვნოდეს — არც ხელისუფლებას, არც პრეზიდენტს, არც საბჭოებს, არც სასამართლოს. მხოლოდ ამით ავიცილებთ თავიდან ძალაუფლების უზურპაციას თუ ჩვენთვის მშობლიურ „უძრაობას“. ჩვენ ავიცილეთ საკუთარი „უოტერგეიტები“ არა იმიტომ, რომ არ გქონია ის, ან არ გვყოლია სიმართლის თქმის მსურველი ჟურნალისტები. ჩვენ არ გვქონდა დამოუკიდებელი, მხოლოდ კანონის წინაშე ანგარიშვალდებული, მხოლოდ კანონის სახელით მოქმედი გაზეთები, ხელისუფლებას რომ არ ექვემდებარებოდნენ.

არ შეიძლება იცხოვრო საზოგადოებაში და იყო დამოუკიდებელი საზოგადოებისაგან? დიახ, არ შეიძლება. დამოუკიდებელი ჟურნალისტიც, ბუნებრივია, დამოკიდებულია. დამოკიდებულია მკითხველზე: თუ ჟურნალისტი იზარმაცებს, იცრუებს და ძალიან ხშირად შეცდება, მალე გასამრჯელოსაც დაკარგავს, რადგანაც ამგვარი გაზეთი მკითხველს არ სჭირდება. ხოლო, თუ ჟურნალისტი პატიოსანია, მისი ინფორმაციები სწორი, პროგნოზები კი მართლდება, მაშინ ჟურნალისტის მხარეს დგება ის ძალა, რაც ანიჭებს პრესას ძალაუფლებას — საზოგადოებრივი აზრი, ასე ვთქვათ, მკითხველის პარტია.

თუმცა იქამდე ბევრი გვიკლია. ჩვენმა უმაღლესმა საბჭომ ვერაფრით ვერ მიიღო კანონი პრესის შესახებ.

ი. სოროკინი,
„კომსომოლსკაია პრავდა“
5 V 90.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

70 წლის წინათ, 1920 წლის 7 მაისს დამოუკიდებელი საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკასა და საბჭოთა რუსეთის ბოლშევიკურ მთავრობას შორის დაიდო ხელშეკრულება თავდაუსხმელობისა და დამოუკიდებლობის შესახებ. ამ ხელშეკრულებამ მხოლოდ 10 თვე იარსება. 1921 წლის 11 თებერვალს ის მუხანათურად დაარღვია ბოლშევიკურმა რუსეთმა, ომის გამოუცხადებლად, ავაზაკურად დაესხა თავს საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას და მოახდინა მისი გასაბჭოება. 1920 წლის 7 მაისის ხელშეკრულებას ეძღვნება ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის უნივერსიტეტის დოცენტის ბადრი თორდიას სტატია.

ისევ 1920 წლის 7 მაისის რუსეთ-საქართველოს ხელშეკრულების შესახებ

თავისუფლებისმოყვარე ქართველი ხალხის ისტორიაში 1918 წლის 26 მაისიდან 1921 წლის 25 თებერვლამდე არსებული მონაკვეთი უდიდესი მნიშვნელობის ფაქტია. ერმა, რომელიც 117 წლის განმავლობაში რუსეთის იმპერიის კოლონიური გავლენის ქვეშ იმყოფებოდა, შეძლო თავისუფალი და დემოკრატიული წესით მოეხდინა თვითგამორკვევა, აღედგინა დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრიობა და შექმნა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა. ახალშექმნილ დემოკრატიულ სახელმწიფოს უაღრესად რთულ საშინაო და საგარეო პირობებში მოუხდა ფუნქციონირება, მაგრამ მთავარი — თავისუფლება, მოპოვებული იყო, რაც არსებულ წინააღმდეგობათა გადალახვის მტკიცე საფუძველი იყო.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის საგარეო პოლიტიკაში თავიდანვე გამოიკვეთა რუსეთთან ნორმალური დამოკიდებულების დამყარების აუცილებლობა, რადგან, ცხადია, ბოლშევიკური რუსეთი ადვილად ვერ შეურიგდებოდა ყოფილი რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში არსებული კავკასიის ტერიტორიების, მათ შორის საქართველოს დაკარგვას. საკითხი ორივე მხრიდან განსაკუთრებით მწვავედ დაისვა 1920 წლის დასაწყისიდან, რაც ძირითადად ორი ფაქტორით იყო განპირობებული.

პირველი: მსოფლიოს სხვადასხვა სახელმწიფოები, იმის გამო რომ საბჭოთა რუსეთმა საქართველო ოფიციალურად არ ცნო დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ (დე-ფაქტოდ), თავს არიდებდნენ საქართველოსთან დიპლომატიური და სავაჭრო-ეკონომიკური კავშირურთიერთობის დამყარებას. ძირითად გავლენას აქ ანტანტის ბლოკის წევრი ქვეყნები ახდენდნენ, რადგან ისინი სამოქალაქო ომში გარკვეულ იმედებს ამყარებდნენ კოლჩაკის, დენიკინის, იუდენიჩის, ვრანგელის წარმატებებზე, გამარჯვების შემთხვევაში აღადგენდნენ რუსეთის იმპერიას თავის ადრინდელ საზღვრებში, რაც თავისთავად ცხადია, საქართველოსაც გულისხმობდა, ამიტომ ამ ქვეყნებს არ სურდათ დაპირისპირებოდნენ მეფის რუსეთის ინტერესებს.

მეორე: 1920 წლის დასაწყისში სამოქალაქო ომის ფრონტებზე საბჭოთა რუსეთს დაუდგა შედარებით მშვიდობიანი პერიოდი, მაგრამ ის აქტიურ მუშაობას ეწეოდა საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისათვის შუა აზიისა და განსაკუთრებით აზერბაიჯანში, რაც 1920 წლის 27 აპრილს ბაქოს გასაბჭოებით დამთავრდა.

ამიერკავკასიაში ბოლშევიკური რუსეთის აქტივიზაციამ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის მეთაური ნოე ჟორდანია აიძულა დამოუკიდებელი რესპუბლიკის უშიშროების უზრუნველსაყოფად განეხორციელებინა გარკვეული ღონისძიებები, მით უმეტეს, რომ ქართველი ბოლშევიკები თავიანთი რუსი იდეური მოკავშირეებისაგან აქტიურ დახმარებას მოითხოვდნენ, თვით მოსკოვშიც ბოლშევიკური პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელობაში საქართველოს მიერ თავისუფლების მოპოვების ფაქტისადმი დამოკიდებულება უაღრესად უარყოფითი იყო, უფრო მეტიც, 1920 წლის 17 მარტს ლენინი უგზავნის ორჯონიკიძეს წერილს, სადაც ბაქოს მომავალი გასაბჭოების გამო მოუწოდებს სიფრთხილისა და დიპლომატიურობისაკენ, ამავე დროს, საქართველოსთან დაკავშირებით მიუთითებს, რომ აქ (საქართველოში ბ. თ.) საბჭოთა ხელისუფლებისათვის მომზადებას კიდევ უფრო ფრთხილად მოპყრობოდა და ჯარების გადაყვანაზე შეთანხმებოდა მთავარსარდალს (იხ. ვ. ი. ლენინი, თხზ., ტ. 35, გვ. 470,).

ასეთ პირობებში საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის მთავრობა ცდილობს ბოლშევიკური რუსეთისგან მიიღოს დამოუკიდებლობის აღიარება და, რაც მთავარია, იმის გარანტია, რომ რუსეთი არ ჩაერეოდა საქართველოს საშინაო საქმეებში. მოლაპარაკებისათვის შეირჩა შესაბამისი კანდიდატურაც, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამფუძნებელი კრების წევრი გრიგოლ ურატაძე, რომელსაც პირადი ნაცნობობა ჰქონდა ლენინთან. გრიგოლ ურატაძეს დიდი წინააღმდეგობების გადალახვა მოუხდა საბჭოთა რუსეთის ტერიტორიაზე, რადგან ამ დროს გ. ორჯონიკიძის ხელმძღვანელობით მოქმედებდნენ ძალები, რომლებიც აზერბაიჯანის გასაბჭოების შემდეგ ცდილობდნენ რუსეთის ჯარების შემოყვანას საქართველოში ქართველი ბოლშევიკებისათვის დახმარების აღმოჩენის საბაბით. მოლაპარაკებას, მათი აზრით არავითარი მნიშვნელობა არ ჰქონდა, მაგრამ საქმეში ჩაერია თვითონ ლენინი და გრიგოლ ურატაძემაც, როგორც იქნა, ჩააღწია მოსკოვში.

რუსეთის ბოლშევიკურმა მთავრობამ გრიგოლ ურატაძესთან მოლაპარაკება დაავალა საგარეო საქმეთა კომისრის მოადგილეს ლევ მიხეილის ძე კარახანს, რომელსაც ოფიციალური რწმუნებულება ამის თაობაზე მიღებული ჰქონდა ლენინისა და საგარეო საქმეთა კომისრის ჩიჩერინისაგან.

მოლაპარაკება დაიწყო 1920 წლის 28 აპრილს და რწმუნებულებმა ხელშეკრულებას ხელი მოაწერეს 7 მაისს, მაგრამ უაღრესად საინტერესოა მოლაპარაკების პერიოდში რუსეთსა და საქართველოს შორის არსებული მდგომარეობა, როგორც აღვნიშნეთ, 1920 წლის 27 აპრილს (ე. ი. მოლაპარაკების დაწყებამდე ერთი დღით ადრე) აზერბაიჯანში XI არმიის დახმარებით დამყარდა საბჭოთა ხელისუფლება. XI არმიის სამხედრო საბჭო, რკპ(ბ) კავკასიის ბიურო და სხვა ძალები, რომლებიც აზერბაიჯანში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების მთავარი იარაღი გახდნენ, აზერბაიჯანის შემდეგ დღის წესრიგში აყენებდნენ სასაქართველოს გასაბჭოების საკითხს, მოსკოვიც თანაგრძნობით ეკიდებოდა ამას, მხოლოდ საჭირო იყო საბაბის გამოძებნა, რათა ყოველივე ეს მომხდარიყო „საერთაშორისო ნორმების დაცვით“. „რევოლუციონერთა ამ გარეშე ძალებს“ ინტენსიური კავშირი ჰქონდათ ქართველ ბოლშევიკებთან, მაგრამ მათი სამზადისი აჯანყების მოწყობისათვის წარუმატებლად დამთავრდა, რითაც მოისპო საქართველოში XI არმიის ნაწილების შემოჭრის საბაბი, მაგრამ „რევოლუციური იდეებით შთაგონებულმა XI არმიამ“ 1920 წლის 2 მაისს გადმოლახა აზერბაიჯანის მხრიდან დამოუკიდებელი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის საზღვრები და შემოიჭრა მის ტერიტორიაზე. ეს იყო რუსეთ-საქართველოს ნამდვილი ომი, რომლის ერთ-ერთი ორგანიზატორი გ. ორჯონიკიძე მოსკოვში 3-4 მაისს დეპეშებს უგზავნიდა ლენინსა და სტალინს იმ დაპირებით, რომ თავისი გეგმის მიხედვით ათ დღეში აუცილებლად იქნებოდა თბილისში. მოსკოვში კი ამ მოვლენების პარალელურად მიმდინარეობდა მოლაპარაკება საქართველოს სახელმწიფოს დამოუკიდებლობისა და რუსეთის მხრიდან მის საშინაო საქმეებში ჩაურევლობაზე, მაგრამ იმჯერად საქართველოს ძალით გასაბჭოების დადებითად გადაწყვეტა მაშინდელი საერთაშორისო ვითარების გამო გადაიდო და წინა პლანზე წამოიწია საქართველოსთან მოლაპარაკების გაგრძელებამ. რუსეთისათვის საერთაშორისო ვითარება კი იმ პერიოდში საკმაოდ რთული იყო. მშვიდობიანი შესვენება, რომელიც ქვეყანას 1920 წლის დამდეგს დაუდგა ხანმოკლე აღმოჩნდა. აპრილის დამდეგს სამხედრო მოქმედება დაიწყო პოლონეთმა, 25 აპრილს უკრაინაში ის გადმოვიდა შეტევაზე და 7 მაისს აიღო კიევი. პარალელურად ყირიმის ნახევარკუნძულზე გამოსალაშქრებლად ემზადებოდა გენერალ ვრანგელის თეთრგვარდიული არმია, რომელიც დაახლოებით 80 ათასამდე მეომარს აერთიანებდა. პოლონეთისა და ვრანგელის წინააღმდეგ ბოლშევიკურ რუსეთს მოუწევდა დიდი ბრძოლების ჩატარება და ცხადია, ასეთ პირობებში მას არც ერთ შემთხვევაში არ აწყობდა, მიუხედავად გ. ორჯონიკიძის დიდი სურვილისა, სამხედრო ოპერაციები გაეგრძელებინა კავკასიაში, გარდა ამისა, 1920 წლის 4 მაისს ლენინს მოახსენეს ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრის კერზონის მოთხოვნა, სადაც სხვა საკითხებთან ერთად დასმული იყო სამხედრო მოქმედებათა შეწყვეტა ამიერკავკასიასა და ყირიმში. უნდა ვიგულისხმოთ, რომ ამ ფაქტორებმა განსაზღვრეს რუსეთის მხრიდან სამხედრო მოქმედების შეწყვეტა საქართველოს მიმართ და მოლაპარაკების გაგრძელება ხელშეკრულების დასადებად, თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სამხედრო ნაწილები სერიოზულ წინააღმდეგობას უწევდნენ რუსეთის XI არმიის ნაწილებს, უფრო მეტიც, დამოუკიდებელი საქართველოს მაშინდელი მთავარსარდალი გიორგი კვინიტაძე, რომელიც უშუალოდ ხელმძღვანელობდა რუსების წინააღმდეგ ბრძოლას თავისი მოგონებების წინასიტყვაობაში აღნიშნავს, რომ „1920 წელს ჩვენ შევძელით ბოლშევიკების პირველი თავდასხმის მოგერიება, ჩვენ დავიწყეთ მათი დევნა და უკვე აქსტაფასთან ვიყავით, როდესაც მთავრობის თავმჯდომარემ ნ. ჟორდანიამ შეაჩერა სამხედრო მოქმედება და დაიწყო ბოლშევიკებთან მოლაპარაკება. ეს იყო ერთადერთი, უაღრესად ხელსაყრელი შემთხვევა აზერბაიჯანისა და სომხეთის გასანთავისუფლებლად ბოლშევიკი დამპყრობლებისაგან. ჩვენ შეგვეძლო ბოლშევიკებისაგან მთელი ამიერკავკასიის გაწმენდა და იქნებ დაღესტანისაც. ეს იყო 1920 წელი, როდესაც პოლონეთი ომს აწარმოებდა რუსეთთან და გენერალი ვრანგელი დაძრული იყო ყირიმიდან“ (გენერალი გ. კვინიტაძე, „ჩემი მოგონებები საქართველოს დამოუკიდებლობის წლებზე 1917-1921“, პარიზი, 1985).

1920 წლის 7 მაისს საბჭოთა რუსეთსა და საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას შორის დადებული ხელშეკრულება შედგება 16 მუხლისაგან*, მას წინ უძღვის ლენინისა და ჩიჩერინის მიერ კარახანისადმი მიცემული რწმუნებულების ტექსტი და ოქმი ხელშეკრულების დადებისა და მისი გამოქვეყნების პირობების შესახებ.

ხელშეკრულების პირველივე მუხლით ბოლშევიკურმა რუსეთმა ყოველგვარი პირობების გარეშე ცნო საქართველოს სახელმწიფოს დამოუკიდებლობა და თავისუფლება, შემდეგ მუხლში კი **რუსეთი იღებდა ვალდებულებას, რომ არ ჩაერეოდა საქართველოს საშინაო საქმეებში.** (ხაზგასმა ჩვენია ბ. თ.).

მესამე და მეოთხე მუხლებით საქართველოსა და რუსეთს შორის განისაზღვრა სახელმწიფოს საზღვრები, რომლის საბოლოო ვარიანტი უნდა შეემუშავებინა საზღვრების დამდგენ შერეულ კომისიას, მაგრამ აქვე უნდა აღინიშნოს ერთი გარემოება: ზაქათალას ოლქი და აფხაზეთი ხელშეკრულების მიხედვით ცხადდებოდა საქართველოს შემადგენლობაში და რუსეთი პერსპექტივაში მზად იყო საქართველოს შემადგენლობაში ეცნო ყოფილი კავკასიის სანამესტნიკოს სხვა ტერიტორია. აქ ალბათ საქართველოს ისტორიული მიწა-წყალი იყო ნაგულისხმევი.

მეხუთე მუხლი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობას ავალდებულებდა, რომ მის ტერიტორიაზე არ დაეშვა ანტირუსული ძალების მოქმედება, მას უნდა განეიარაღებინა ისინი და ყველაფერი კომპენსაციის გარეშე რუსეთისათვის გადაეცა სამხედრო-საზღვაო ქონება და ღირებულებანი, მომავალშიც არ დაეშვა ანტირუსული ძალების, ორგანიზაციებისა და დაჯგუფებების აღმოცენება საქართველოს ტერიტორიაზე.

მეექვსე მუხლის შესაბამისად ბოლშევიკური რუსეთი იღებდა ვალდებულებას, რომ საკუთრივ რუსეთის ან მისი მოკავშირე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე არ დაუშვებდა ისეთი ჯგუფისა და ორგანიზაციის მოქმედებას, რომელიც მიზნად დაისახავდა დამოუკიდებელი საქართველოს კანონიერი მთავრობის დამხობას, ძნელია, ირწმუნო ბოლშევიკური რუსეთის მთავრობის კეთილსინდისიერი დამოკიდებულება ამ მუხლისადმი უშუალოდ ხელშეკრულების ხელმოწერის პერიოდშიც კი, ხოლო შემდეგ ბაქოში, ჩრდილოეთ კავკასიასა და ერევანში თვით კრემლის უშუალო მითითებებით ინტენსიური მუშაობა ხორციელდებოდა დემოკრატიული საქართველოს მთავრობის დასამხობად.

ხელშეკრულების მეშვიდე და მერვე მუხლებით განისაზღვრა წინა პუნქტებში ჩამოყალიბებული პირობების განხორციელების ფორმები.

მეცხრე მუხლის შესაბამისად რუსეთში მცხოვრებ ყველა ქართველს, რომელიც უკვე 18 წლის იყო, შეეძლო მოეთხოვა საქართველოში დაბრუნება, იგივე უფლება ჰქონდა საქართველოში მცხოვრებ ყველა არაქართველს, თუკი ის მოისურვებდა რუსეთში გადასვლას.

შემდეგი მუხლის მიხედვით საქართველოს მთავრობა იღებდა ვალდებულებას, რომ გაათავისუფლებდა და შემდეგში შეწყვეტდა დევნას ყველა იმ ძალების მიმართ, რომლებიც კომუნისტური პარტიის სასარგებლო პროპაგანდას ეწეოდნენ.

მეთერთმეტე მუხლის მიხედვით ორივე მხარე ვალდებული იყო პატივი ეცათ სახელმწიფოთა სიმბოლიკებისა და დროშებისადმი.

შემდეგ მუხლებში ჩამოყალიბებული იყო ორ სახელმწიფოს შორის სავაჭრო-ეკონომიკური კავშირებისა და დიპლომატიური ურთიერთობის შემდგომი განვითარების გზები.

საბოლოო მუხლით განისაზღვრა, რომ ხელშეკრულება ძალაში შევიდოდა ხელის მოწერის მომენტიდან და არ იყო აუცილებელი მისი რატიფიკაცია (დამტკიცება).

ერთ საგაზეთო სტატიაში, ცხადია, შეუძლებელია ხელშეკრულების ღრმა მეცნიერული ანალიზი, მაგრამ მისი მოკლე მიმოხილვიდანაც ცხადად ჩანს, თუ რაოდენ დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა მას დამოუკიდებელი საქართველოსათვის, მით უმეტეს, რომ მას შედეგად მოჰყვა მსოფლიოს სხვადასხვა სახელმწიფოთა მიერ საქართველოს დამოუკიდებლობის ოფიციალურად აღიარება და მასთან დიპლომატიური კავშირის დამყარება (დე იურე). სამართლიანად შენიშნავს პროფესორი ლ. თოიძე, რომ „1918 წლის 26 მაისის შემდეგ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მატიანეში გაჩნდა მეორე ასევე მნიშვნელოვანი თარიღი — 1920 წლის 7 მაისი. მიუხედავად იმისა, თუ როგორ განვითარდა მოვლენები შემდგომში, ეს ორი თარიღი წარუშლელია ქართველი ხალხის მეხსიერებაში“ (ლ. თოიძე, „მხოლოდ სიმართლე“, გაზ. „კომუნისტი“, 1989 წლის 3 ნოემბერი), მაგრამ ვაი, რომ ამას მხოლოდ ათი თვის ხანგრძლივობა ეწერა მაშინ, რადგან 1921 წლის თებერვალში საბჭოთა რუსეთმა ფეხქვეშ გათელა ამ ხელშეკრულების ძირითადი პრინციპები საქართველოს სუვერენული სახელმწიფოსა და ჩაურევლობის შესახებ და მოახდინა საქართველოს ოკუპაცია, მისი ინტერვენცია, ძალდატანებითი გასაბჭოება, რასაც შემდეგ ფაქტობრივად ანექსია მოჰყვა.

დღეს, როცა ქართველი ერის სულიერი აღორძინებისა და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ტემპები დღითი დღე იზრდება, ახლებურად გაიაზრება 1920 წლის 7 მაისის ხელშეკრულების უხეშად დარღვევის ფაქტი და მისი მნიშვნელობა დამოუკიდებელი საქართველოს მოპოვებისათვის ბრძოლის გზაზე, რადგან აღნიშნულ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მიერ გასული წლის ნოემბერში მიღებული დადგენილების განხორციელება უახლოეს პერიოდში ბრძოლის სხვა ფორმებთან ერთად საქართველოს რეალური პერსპექტივების განსაზღვრის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი იურიდიული საშუალება უნდა გახდეს.

გთხოვთ, ჰონორარი გადარიცხოთ ცაიშის მონასტრის აღდგენის ფონდში.

---

* როგორც მკითხველმა საზოგადოებამ იცის 1921 წლის მარტში დემოკრატიული საქართველოს მთავრობის რუსეთის არმიების დახმარებით საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ ემიგრირებული იქნა საფრანგეთში, სადაც თან წაიღეს მათი მუშაობის ამსახველი დოკუმენტები. შემდეგში პარიზის ქართველთა სათვისტომომ ჰარვარდის უნივერსიტეტის დახმარებით მიკროფირება გაუკეთა ამ დოკუმენტებს.

1988 წელს ჰარვარდის უნივერსიტეტში მივლინებით ყოფნის დროს ბატონმა ავთანდილ მენთეშაშვილმა ბიბლიოთეკის ქართულ ფონდებზე მუშაობის დროს სხვა დოკუმენტებთან ერთად მიაკვლია ამ ხელშეკრულების ტექსტის დედანს, რომელიც ბატონმა აკაკი სურგულაძემ და ავთანდილ მენთეშაშვილმა გაზეთ „კომუნისტში“ გამოაქვეყნეს 1989 წლის 8 ივნისს. ხელშეკრულების ანალიზს აქ გამოქვეყნებული ტექსტის საფუძველზე გავაკეთებთ.

პასუხი რედაქციას

ყირგიზეთიდან, ყაბარდო-ბალყარეთიდან... მუდმივ „სტუმრად"

რესპუბლიკის პროკურატურამ განიხილა გაზეთ „ახალგაზრდა კომუნისტის" 1990 წლის 27 იანვრის ნომერში გამოქვეყნებული ბესო ჰინჭარაულის წერილი „ყირგიზეთიდან, ყაბარდო-ბალყარეთიდან... მუდმივ „სტუმრად", სადაც საუბარია აფხაზეთის ასსრ სოფელ ალახაძიში მიწის კანონმდებლობისა და საპასპორტო რეჟიმის უხეშ დარღვევებზე.

ჩვენს მიერ ადგილზე ჩატარებულმა შემოწმებამ ცხადყო, რომ გაგრის ზონის სოფელ ალახაძიში წლების განმავლობაში სისტემატურად ირღვევა მიწის კანონმდებლობა და საპასპორტო რეჟიმი, მასიურადაა გავრცელებული მიწების მიტაცება, მათი უკანონოდ გამოყოფა და სხვა რესპუბლიკებიდან შემოსული მოქალაქეების კანონსაწინააღმდეგო ჩაწერა, რაც გამოწვეულია ალახაძის ორჯონიკიძის სახელობის კოლმეურნეობის ხელმძღვანელობის, საქალაქო და სასოფლო საბჭოების აღმასკომების, შინაგან საქმეთა განყოფილების, მისი საპასპორტო ქვეგანყოფილებისა და უბნის ინსპექტორების, აგროსამრეწველო გაერთიანებებისა და მიწათმოწყობის სამსახურის უპრინციპობითა და უსულგულობით, მათი მხრიდან სამართალდარღვევებისადმი შემრიგებლური დამოკიდებულებით.

სოფელ ალახაძის ტერიტორიაზე მიწის ნაკვეთების შერჩევითი შემოწმებით გამოვლინდა მიწის მიტაცების 36 ფაქტი, საერთო ფართობით 3,86 ჰექტარი, სხვადასხვა ორგანიზაციებისათვის უკანონოდაა გამოყოფილი 24,7 ჰექტარი მიწა. მიწის მიმტაცებელთა დიდ უმრავლესობას არავითარი შრომითი ურთიერთობა არა აქვს სოფელ ალახაძის კოლმეურნეობასთან, მათ ფაქტიურ მფლობელობაში არსებული მიწის ნაკვეთების ფართობები კი ორჯერ და მეტად აღემატება გამოყოფილს.

მოქალაქე კ. გალუსტიანს გამოყოფილი აქვს 0,20 ჰექტარი მიწა, ფაქტიურად კი მიიტაცა და ფლობს 0,63 ჰექტარს; მოქალაქე ვ. ა. უსტიანი მასზე გაპიროვნებული 0,25 ჰექტარი ფართობის ნაკვეთის ნაცვლად ფლობს მიტაცებულ 0,67 ჰექტარ მიწას. ხსენებულ და სხვა მსგავს ფაქტებთან დაკავშირებით შემოწმების პროცესში პროკურატურის მიერ აღიძრა სისხლის სამართლის საქმეები და მიმდინარეობს წინასწარი გამოძიება.

ქალაქ გაგრის ტექნიკური ინვენტარიზაციის ბიუროს მიერ ბოლო წლებში ჩატარებული შემოწმებებით დადგინდა მიწის მიტაცების არაერთი შემთხვევა, რის შესახებაც ეცნობა სოფელ ალახაძის კოლმეურნეობის გამგეობას (თავმჯდომარე გ. ს. გარანიანი), რომელსაც არ მიუღია არავითარი ზომები მათ აღმოსაფხვრელად. კოლმეურნეობის გამგეობა, სარგებლობდა რა იმ გარემოებით, რომ ბოლო ათი წლის მანძილზე სოფელში არ ჩატარებულა მიწის ფონდის სრული ინვენტარიზაცია, დაადგა საკოლმეურნეო კომლების ხელოვნური გაყოფის გზით იმ პირთათვის საკარმიდამო მიწის ნაკვეთების გამოყოფას, რომლებსაც არავითარი შრომითი ურთიერთობა არ ჰქონდათ კოლმეურნეობასთან. ხსენებულ დარღვევებს ხელს უწყობდა გაგრის აგროსამრეწველო გაერთიანების ხელმძღვანელობაც (ა. საბუა), რომელიც დაუსაბუთებელ შუამდგომლობებს გასცემდა ამ პირთა საკარმიდამო მიწის ნაკვეთებით დაკმაყოფილების შესახებ.

გაგრის აგროსამრეწველო გაერთიანების წერილისა და ალახაძის კოლმეურნეთა საერთო კრების გადაწყვეტილებით, საკოლმეურნეო კომლის ხელოვნური გაყოფის საფუძველზე გამოეყოთ საკარმიდამო მიწის ნაკვეთები ნ. ა. ღუდუქჩიანს, ა. კ. კოჩკონიანს და 54 სხვა მოქალაქეს.

სოფელ ალახაძის კოლმეურნეობის გამგეობის, აგროსამრეწველო გაერთიანების, სასოფლო და საქალაქო საბჭოს აღმასკომების მხრიდან გამოჩენილი უკონტროლობისა და უგულისყურობის შედეგად, სოფლის 80-ზე მეტ მცხოვრებს მიტაცებულ მიწაზე, სათანადო ნებართვის გარეშე აგებული აქვთ საღორეები, რაც ქმნის აუტანელ ანტისანიტარიას და ფაქტიურად მწყობრიდან გამოჰყავს 5 ჰექტარზე მეტი ფართობის ნაყოფიერი სავარგულები.

კოლმეურნეობის გამგეობის ყოფილი თავმჯდომარეების ს. ა. უსტიანისა და გ. ს. გარანიანის კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებებით, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თანხმობის გარეშე, საზოგადოებრივი ფონდის მიწებიდან სისტემატურად გამოეყოფოდათ მიწის ნაკვეთები სხვადასხვა საწარმო-დაწესებულებებსა და კოოპერატივებს.

ალახაძის კოლმეურეობამ 1986 წლის 17 მარტს გაგრის ტერიტორიულ-საკურორტო გაერთიანებას გამოუყო 2,2 ჰექტარი ფართობის საზოგადოებრივი ფონდის მიწა ავტოკემპინგის მოსაწყობად. ნაცვლად ავტოკემპინგისა, გაგრის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის დ. მ. ღოღონაძის თანხმობით, ამჟამად ხსენებულ მიწის ნაკვეთზე აგებულია 300 კაცისათვის გათვალისწინებული კაპიტალური დასასვენებელი სახლი.

ალახაძის კოლმეურნეობის ხელმძღვანელობის მიერ ასევე კანონის დარღვევით გამოეყოთ საზოგადოებრივი ფონდის მიწები კოოპერატივებს „ნეპტუნს", „გაგრას", გაგრის „ქალაქკოოპკავშირს", „აფხაზკოოპმშენს" და რიგ სხვა ორგანიზაციებს.

ალახაძის სასოფლო და გაგრის საქალაქო საბჭოს აღმასკომების, შინაგან საქმეთა გაგრის საქალაქო განყოფილების საპასპორტო სამსახურისა და უბნის ინსპექტორთა მხრიდან გამოჩენილი წაყრუებისა და უკონტროლობის შედეგად სოფელ ალახაძის ტერიტორიაზე მასიურადაა გავრცელებული საპასპორტო რეჟიმის უხეში დარღვევები, ადგილი აქვს საქართველოს ფარგლებს გარედან შემოსულ იმ პირთა კანონსაწინააღმდეგო ჩაწერებს, რომელთაც არავითარი კავშირი არ გააჩნიათ ჩვენს რესპუბლიკასთან.

ალახაძის სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის მ. გ. ჩხოტუას მიერ სანიტარიული ნორმების უხეში დარღვევით იქნენ ჩაწერილნი ყაბარდო-ბალყარეთის ასსრ-დან ჩამოსული მოქალაქე ა. მ. ბათირბეკოვი, ყირგიზეთის მკვიდრი ნ. ნ. ახმედოვა, ყაზახეთის სსრ-დან შემოსული ე. ვ. ცხოი, მინსკელი მ. ვარვამთიანი და 20-მდე სხვა პირი, რომლებმაც შემდგომში შეიძინეს საცხოვრებელი სახლები, სამუდამოდ დასახლდნენ და ჩამოიყვანეს თავიანთი მრავალრიცხოვანი ოჯახები.

ტრესტ „აფხაზმშენის" საერთო საცხოვრებელში ჩაწერის გარეშე ცხოვრობს 76 პირი. აქვე ჩაწერილია 43 მოქალაქე, რომელთაც არავითარი კავშირი არა აქვთ ხსენებულ ტრესტთან, საპასპორტო რეჟიმის უხეში დარღვევით ცხოვრობს 7 პირი ალახაძის კოლმეურნეობის საერთო საცხოვრებელში.

შემოწმებამ მიწის კანონმდებლობისა და საპასპორტო რეჟიმის უხეში დარღვევები გამოავლინა სოხუმის რაიონშიც, სადაც ასევე მასიურადაა გავრცელებული მიწების მიტაცება, მათი უკანონოდ გამოყოფა და მოქალაქეთა არასწორი ჩაწერა.

„ახალი ცხოვრების" კოლმეურნეობის წევრთა საერთო კრების მიერ 1987-88 წლებში საზოგადოებრივი ფონდის მიწებიდან საკარმიდამო მიწის ნაკვეთები გამოეყოთ მოქალაქე ს. ქ. ბაგრამიანს, ა. მ. მინასიანს, ტ. ა. არუთინიანს და 15-მდე სხვა პირს ანალოგიურადვე გამოუყო საკარმიდამო მიწის ნაკვეთები ბარათაშვილის სახელობის კოლმეურნეობამ მოქალაქე ხურცილავას, ო. ი. გოჩუას, ტ. ს. კოპალიანს და სხვებს. მსგავსი ფაქტები გამოვლინდა სოხუმის რაიონის თითქმის ყველა კოლმეურნეობაში, რასაც არავითარ ყურადღებას არ აქცევდნენ სასოფლო და რაიონული საბჭოების აღმასკომები, აგროსამრეწველო გაერთიანება, მისი მიწათმოწყობის სამსახური, აფხაზეთის ასსრ აგროსამრეწველო კომიტეტი.

ეშერის, ახალსოფლის, ბესლეთის და სხვა სოფლების ტერიტორიაზე გამოვლინდა მიწის მიტაცების არაერთი შემთხვევა, ამავე სოფლების კოლმეურნეობათა საერთო კრებების გადაწყვეტილებებით საზოგადოებრივი ფონდის მიწებიდან, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ნებართვის გარეშე, გამოეყოთ მიწის ნაკვეთები სხვადასხვა ორგანიზაციებსა და კოოპერატივებს.

სულ სოხუმის რაიონში შერჩევით ჩატარებული შემოწმებით გამოვლინდა 13 ჰექტარამდე საერთო ფართობის მიწების მიტაცების და მათი უკანონოდ გამოყოფის შემთხვევები, რაც შესაბამისი ორგანოების ყურადღების მიღმა რჩებოდა.

ზემო ეშერის, ახალშენის, შრომის, გუმისთის და სხვა სასოფლო საბჭოების აღმასკომების თავმჯდომარეთა ერთპიროვნული გადაწყვეტილებებით, კანონის მოთხოვნათა უხეში დარღვევით იქნენ ჩაწერილნი საქართველოს ფარგლებს გარედან შემოსული მოქალაქეები ო. ს. აკოფიანი, ვ. ჩ. მიკირტიჩიანი, ე. ა. პეტიკიანი, ი. ი. ლაზარჩუკი. ს. ვ. მაკარენკოვი და 80-მდე სხვა პირი, რომლებსაც არავითარი კავშირი არ ჰქონდათ ჩვენს რესპუბლიკასთან.

საქართველოს სსრ პროკურატურა სისტემატურად ამოწმებს რესპუბლიკაში მიწის კანონმდებლობის, ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის წესებისა და საპასპორტო რეჟიმის დაცვის მდგომარეობას. შემოწმებათა ანალიზი ცხადყოფს, რომ ამ სფეროში არსებული დარღვევები მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია რაიონული თუ სასოფლო საბჭოების აღმასკომებისა და საზოგადოებრივ მეურნეობათა ხელმძღვანელთა კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებებით საკარმიდამო მიწის ნაკვეთის გამოყოფის, ინდივიდუალური ბინათმშენებლობისათვის ნებართვის გაცემისა და მოქალაქეთა ჩაწერის შესახებ.

ზემოთ აღნიშნული დარღვევების აღმოფხვრისა და საქართველოში დემოგრაფიული ვითარების გაჯანსაღების მიზნით, რესპუბლიკის პროკურატურამ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს წინაშე დასვა რიგი წინადადებები, რათა აფხაზეთის ასსრ, სამხრეთ ოსეთის აო, გარდაბნის, მარნეულის, მცხეთის, ბოლნისის, დმანისის და სხვა რაიონებში აკრძალულიყო საკარმიდამო მიწის ნაკვეთების გამოყოფა, გარდა სტიქიური უბედურებით დაზარალებულთათვის, ოჯახის გაფართოებისას მიწის ნაკვეთი გაცემულიყო ძირითადი კომლის მიწის ნაკვეთის ხარჯზე ან დადებითად გადაწყვეტილიყო მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის საკითხი, აგრეთვე მიღებული ყოფილიყო სპეციალური დადგენილება ამ რეგიონებში მოსახლეობის მექანიკური ზრდის რეგულირების ღონისძიებათა შესახებ და სხვა.

გაგრის ზონის სოფელ ალახაძის სასოფლო საბჭოს ტერიტორიაზე და სოხუმის რაიონში მიწის მიტაცების ფაქტებთან დაკავშირებით პროკურატურის მიერ აღიძრა 21 სისხლის სამართლის საქმე, შეტანილი იქნა პროტესტები უკანონო ჩაწერათა გაუქმებისა და მოქალაქეთა ამოწერის, მიწის გამოყოფის თაობაზე კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებათა გაუქმების მიზნით.

თენგიზ მახარაძე,
რესპუბლიკის პროკურატურის სამეურნეო საქმიანობისა და ბუნების დაცვის შესახებ კანონების შესრულებაზე ზედამხედველობის სამმართველოს უფროსი, იუსტიციის უფროსი მრჩეველი.

ჰონორარი გადაერიცხება საქართველოს დემოგრაფიულ ფონდს.

შევქმნათ სამკურნალო მცენარეთა პლანტაციები

ადამიანი უხსოვარი დროიდან მოყოლებული მცენარეს სამკურნალოდ იყენებდა. ჯერ მთლიანი მცენარით სარგებლობდა, მერე მიხვდა, რომ მცენარის ესა თუ ის ნაწილი უნდა გამოეყენებინა. ასე გაჩნდნენ ადამიანის ჯანმრთელობით დაინტერესებული მკურნალები. მოგვიანებით მათი ცოდნა-გამოცდილება მეცნიერული მედიცინის საფუძველი გახდა.

ცხადია, ადამიანმა არ იკმარა ბუნებრივად არსებული სამკურნალო ფლორა და ხელი მიჰყო კულტურული ჯიშების, ჰიბრიდების გამოყვანას. თანამედროვე მედიცი[illegible] სამკურნალო მცენარეთა კულტურებს დიდი მნიშვნელობა აქვთ როგორც საბჭოთა კავშირში, ისე საზღვარგარეთ შექმნილია ინსტიტუტები, მცენარიდან გამოჰყავთ ახალ-ახალი სამკურნალო ნივთიერებები (ალკალოიდები, საგული გლუკოზიდები, საპონინები, ტერპენები და სხვა), რომლებიც ადრე უცნობი იყო.

სამკურნალო მცენარეთა სპეციფიური თავისებურებანი, მათი რთული და სხვადასხვანაირი ქიმიური შემცველობა, დამოკიდებულია არა მხოლოდ სახეობრივ შემადგენლობაზე, არამედ იმაზეც თუ რომელ რაიონში გამოჰყავთ, რა დროს და რა საშუალებით, როგორ აშრობენ და როგორ ინახავენ ნედლეულს.

საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა რესპუბლიკაში გაშენებულია სამკურნალო მცენარეთა პლანტაციები, სადაც გარდა არსებული სამკურნალო მცენარეებისა გამოჰყავთ ახალი ჯიშები, ჰიბრიდები. რომლებიც სამკურნალო ნივთიერებებს მეტი რაოდენობით შეიცავენ ვიდრე დედამცენარე.

დიდი რაოდენობის სამკურნალო ნედლეულის წარმოება, შესაძლებელს ხდის, განვითარდეს მძლავრი ქიმიურ ფარმაცევტიული წარმოება, სამკურნალო მცენარეთა ახალი ჯიშების გამოყვანის მეცნიერებამ და პრაქტიკამ შესაძლებელი გახადა, მიგვეღო ეფექტური სამკურნალო საშუალებები, რომლებიც წარმოდგენილია თანამედროვე მედიცინაში.

ამ ვითარებაში, უნდა ითქვას, საქართველოში სამკურნალო მცენარეთა თუნდაც პატარ-პატარა პლანტაციების გაშენებაზე ცოტანი თუ ფიქრობენ. ხოლო ტყეველად სამკურნალო მცენარეთა სახეობანი ძლიერ არის შემცირებული. ბევრგან გადაშენების პირასაა მისული, ზოგან გადაშენდა კიდეც. ცხადია, ჩვენ რომ სამკურნალო მცენარეთა სანერგე პლანტაციები გვქონდეს, ასეთი რამ არ დაგვემართებოდა.

ბუნებრივია, ისმის კითხვა, როგორ ვუშველოთ ამ საქმეს?

30 წელია ვსწავლობ სამკურნალო, საკვებ და ტექნიკურ მცენარეებს. ვფიქრობ, რომ ეს ცოდნა-გამოცდილება საკმარისია იმისათვის, რომ შევქმნა 5-ჰექტრიანი პლანტაცია, ხოლო მოყვანილი ნედლეული ჩავაბარო სააფთიაქო სამმართველოს ან სხვა დაინტერესებულ დაწესებულებას. აქვე გავაგრძელებდი სამეცნიერო კვლევას, სელექციის გზით ჯიშებისა და ჰიბრიდების გამოყვანას და სხვ.

შევძლებ სამკურნალო ნედლეული გავცვალო საზღვარგარეთის დაინტერესებულ ორგანიზაციებთან. ამ სფეროში შეიძლება მრავალი საჭირბოროტო საკითხის დადებითად გადაჭრა.

ჩვენ გვაწუხებს ის ამბავი, რომ საქართველოს არა აქვს სამკურნალო მცენარეთა პლანტაციები. ამისათვის კი ამ პატარა ფართობზე მოვაშენებდი სამკურნალო მცენარეებს, საიდანაც დავამზადებდი თესლებს, მივიღებდი გარკვეულ პრაქტიკას, რომ ამის საფუძველზე არ გაგვიჭირდეს დიდი პლანტაციების გაშენება. ერთი სიტყვით, დიდი სურვილი მაქვს საძირკველი ჩავუყარო საქართველოში სამკურნალო მცენარეთა მოვლა-მოყვანის საქმეს.

აღნიშნული საკითხის თაობაზე მქონდა საუბარი მცხეთის რაიონის აგროგაერთიანების მესვეურებთან, ერთხანს თითქოს თანადგომაც გამომიცხადეს, მაგრამ შემომთავაზეს შხამქიმიკატებით გაჯერებული ადგილი. არადა სამკურნალო მცენარე არ შეიძლება მოყვანილი იქნეს ნიადაგებზე, სადაც შხამქიმიკატებია შეტანილი. სოფელ კევლიანში ვნახეთ სხვა, 30-35 წლის მიგდებული ფართობი, რომლის გამოყენება სამკურნალო მცენარეთა გასაშენებლად შეიძლება. ამით მოიგებდა საბჭოთა მეურნეობა, ერი, ქვეყანა, მაგრამ...

ცნობილია, სამკურნალო მცენარე ძალიან ძნელი გასაშენებელია, ზოგიერთ ხელმძღვანელს კი ეს საქმე რატომღაც ადვილი ეჩვენება. ეს რომ იოლი საქმე იყოს, აქამდე გააკეთებდნენ. ერთი სიტყვით, გულისხმიერი მკითხველის თანადგომის იმედი მაქვს.

გიორგი ჰინჭარაული,
ბიოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი.

რედაქციამ წერილი ზემოთქმული დარგის ცნობილ სპეციალისტს პროფესორ მიხეილ შენგელიას გააცნო. აი, მისი დასკვნა:

ბატონ გიორგი ჰინჭარაულის მიერ დასმული საკითხი დროული და უთუოდ მისაღებია. ამასთანავე სასურველია სამკურნალო მცენარეთა პლანტაციები გაშენდეს საქართველოს ეთნოგრაფიული კუთხეების მიხედვით, რადგან მცენარეთა უმრავლესობა, ნიადაგის, კლიმატური მდგომარეობის და სხვა ბუნებრივ ფაქტორთა მიხედვით სხვადასხვა თვისებისაა. მაგალითად, ერთი მცენარე, რომელიც ხარობს ერთ-ერთ მთიან რაიონში სისხლის წნევის დაქვეითების უებარი საშუალებაა, იგივე მცენარე დაბლობში მოზარდი — სისხლის წნევას არ აქვეითებს.

ვფიქრობ, სამკურნალო მცენარეთა პლანტაციის დაარსება მიზანშეწონილი იქნება მცხეთის რაიონის სოფელ კევლიანში ზემოხსენებულ თავისებურებათა გათვალისწ[illegible]ებით. მერე და მერე აქ დაგროვილი გამოცდილება საქართველოს სხვა კუთხეებში სამკურნალო მცენარეთა პლანტაციების შექმნის, სპეციალისტ ფარმაკოგნოზთა გამოკვლევებისა და სათანადო დასკვნების საფუძველი გახდება.

რედაქციისაგან: შარშან, 1 დეკემბერს, თბილისში, ხალხური მედიცინის ასოციაციის დამფუძნებელ კონფერენციაზე დაასახელეს საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში მოღვაწე ხალხური მკურნალები და ხალხური მედიცინის ქომაგები, მათ შორის — გიორგი ჰინჭარაული, რომელიც ოცდაათი წელია სწავლობს საქართველოს ფლორას. სხვათა შორის, მის შესახებ ჩვენ უკვე ვწერდით (იხილე: „ახალგაზრდა კომუნისტი", 19.IX.1989), წერდა გაზეთი „თბილისი" — 8.XII.1989. ახლა ბატონ გიორგი ჰინჭარაულს მხურვალე თანადგომა და მხარდაჭერა სჭირდება. იმედია, ახლო მომავალში ამ კარგი საქმის ქომაგთა შესახებაც მოგითხრობთ.

ეროვნული ფორუმი

საქართველოს პროგრესულ-დემოკრატიული პარტიის განცხადება

საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს აღდგენის, დემოკრატიზაციისა და მრავალპარტიულობის დამკვიდრების გზაზე, ახლანდელ ამოცანად და მიზნად რჩება, საქმით ვაკეთოთ ის, რისი გაკეთებაც დღეს შეგვიძლია, გადავჭრათ ის პრობლემები, რომელთა გადადება არ შეიძლება. ესაა საქართველოს ეკონომიკური პოტენციალის განსაზღვრა მსოფლიო და საკავშირო ბაზარზე, საკავშირო დაქვემდებარებიდან საწარმოების გამოყვანა, რომელთა უმრავლესობა დღეს ხელოვნურად დოტაციურია; გარდამავალი პერიოდის ეტაპების განსაზღვრა და პროგნოზირება ეკონომიკური ქაოსის თავიდან ასაცილებლად, ეროვნული ეკონომიკური კონცეფციისა და ძირითადი კანონპროექტების ჩვენეული ვარიანტების შემუშავება და განსახილველად წარდგენა;

ფართო საზოგადოების მონაწილეობით სასწრაფოდ შესაცვლელია საქართველოს ძირითადი სიმდიდრის, ნედლეულის ბაზის: მარგანეცის, დარიშხანის, მადნეულის საბადოს და სხვათა მოპოვებისა და რეალიზების სისტემა, რომელიც საკავშირო დაქვემდებარებაშია, რესპუბლიკის გარეთ გაედინება და არსებითად საქართველოს მოგებას არ აძლევს. მაგალითად, მადნეულის უმდიდრესი საბადოს (სპილენძი, ვერცხლი, ოქრო) 20 წლის მარაგია დარჩენილი. არსებულ პირობებში საჭიროა საბადოს დაკონსერვება ან ადგილზე გადამამუშავებელი კომპლექსის შექმნა ან უახლესი ტექნოლოგიის შესასყიდად საბარტერო გაცვლა მსოფლიო ბაზრის ფასებით;

სასწრაფოდ შესაცვლელია დროებითი დებულება გლეხთა მეურნეობათა შესახებ, რომლის საფუძველზე ხელისუფლებამ უკვე დაიწყო მიწების განაწილება;

გადასაწყვეტია ტყიბულელ მეშახტეთა პრობლემები, სადაც გაფიცვა დღემდე გრძელდება და მათ მიერ წამოყენებულმა სოციალურმა პრობლემებმა ბევრი პოლიტიკური საკითხი წამოჭრეს; დასაკმაყოფილებელია საქართველოს მშენებელთა კავშირის მოთხოვნა ფინანსთა სამინისტროს მიმართ და სხვა მრავალი...

სამწუხაროდ, ახლა ბევრს ეკონომიკურ პრობლემებზე ფიქრიც კი მიუღებლად მიაჩნია, რასაც ვერ დავეთანხმებით და ეს პროცესი არათუ ნაადრევი, დაგვიანებულიც კი არის. ჭეშმარიტად ეროვნულ ეკონომიკას მხოლოდ პოლიტიკური თავისუფლებით მივაღწევთ, მაგრამ ამ პროცესს რეალურად მომზადება და დაწყება სჭირდება. ამისათვის საჭიროა განვთავისუფლდეთ სახელმწიფო და საკავშირო უწყებების მონოპოლიისაგან, ადმინისტრაცი- [illegible]

[illegible] რით, სასარგებლოა დისკუსია მხოლოდ კონკრეტულ, ფაქტობრივ საკითხებზე, კანონპროექტებზე და დებულებებზე. და ეს [illegible] განხეთქილებას და მის დასუსტებას.

საქართველოში მრავალპარტიულობა უკვე ნორმალური მოვლენაა [illegible] რი, ერთიანი საქართველო.

საქართველოს პროგრესულ-დემოკრატიული პარტიის (პდპ) გამგეობა.

წმინდა ილია მართლის საზოგადოების

განცხადება

ამა წლის 8 მაისს ცეკავშირის მთავარი სამმართველოს სააქტო დარბაზში შესდგა წმინდა ილია მართლის საზოგადოების საერთო კრება. კრებამ განიხილა საზოგადოების ეროვნულ ფორუმში ყოფნის საკითხი და ხმათა აბსოლუტური უმრავლესობით გადაწყდა, რომ ამჟამად ეროვნულ ფორუმში შექმნილი ვითარების გამო წმინდა ილია მართლის საზოგადოებამ დატოვოს ეროვნული ფორუმი. კრებაზე არჩეულ იქნენ გამგეობის ახალი წევრები.

1. ზვიად გამსახურდია [signature]
2. თეიმურაზ ქორიძე [signature]
3. ავთანდილ რცხილაძე [signature]
4. თეიმურაზ ჟორჟოლიანი [signature]
5. თენგიზ კიტოვანი [signature]
6. გიორგი ხონელიძე [signature]
7. გურამ პეტრიაშვილი [signature]
8. ვაჟა ადამია [signature]
9. შალვა წიკლაური
10. თედო პაატაშვილი [signature]
11. გიორგი ხოშტარია [signature]
12. არკადი მარკოზია
13. რევაზ კემულარია [signature]
14. ჯემალ გოლეთიანი [signature]
15. ერეკლე სალლიანი
16. ალეკო მელაძე [signature]
17. თენგიზ კიკალეიშვილი
18. თენგიზ მანაგაძე
19. თენგიზ სიგუა [signature]
20. დათო ანდღულაძე
21. ამირან კალაძე
22. მირონ ხერგიანი
23. თემურ ლორთქიფანიძე
24. თენგიზ დიხამინჯია [signature]

შეცდომის გასწორება

გაზეთ „ახალგაზრდა ივერიელის" 4 მაისის ნომერში გამოქვეყნებულია მიმართვა ქართველი ერისადმი ეროვნული ფორუმიდან გასული პირებისა და ორგანიზაციებისა, სადაც გაიპარა უნებლიე შეცდომა. სახელდობრ, ხელმომწერთა შორის არიან პირები, რომელთაც სინამდვილეში არ მოუწერიათ ხელი განცხადებაზე, ვინაიდან ტექსტის ბოლოს ერთვოდა მათი გვარები, როგორც სავარაუდო ხელისმომწერებისა, თუმც არ იყო მათი ფაქსიმილეები. რედაქციამ ჩათვალა, რომ ეს ფაქსიმილეები არ იყო საჭირო და დაბეჭდა გვარების სრული სია. ასე რომ, ხელმომწერთა სია უნდა იყოს შემდეგი: ზვიად გამსახურდია, თეიმურაზ ქორიძე, ავთანდილ რცხილაძე, თეიმურაზ ჟორჟოლიანი, თენგიზ კიტოვანი, გიორგი ხონელიძე, გურამ პეტრიაშვილი, ვაჟა ადამია, შალვა წიკლაური, თედო პაატაშვილი, გიორგი ხოშტარია, არკადი მარკოზია, რევაზ კემულარია, ჯემალ გოლეთიანი, ალეკო მელაძე, თენგიზ სიგუა, თემურ ლორთქიფანიძე, თენგიზ დიხამინჯია. ხოლო თენგიზ მანაგაძეს, დათო ანდღულაძეს, ამირან კალაძეს, მირონ ხერგიანს, ერეკლე სალლიანს, თენგიზ კიკალეიშვილს მიმართვაზე ხელი არ მოუწერიათ.

სსრკ პრეზიდენტისა და მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მიერ ა. წ. 15 აპრილს მიღებული გაფრთხილებისა და შემდგომი ზომების მიუხედავად ლიტვის რესპუბლიკა, ლიტველი ხალხი მაინც აგრძელებს დაუმორჩილებლობის პოლიტიკის გატარებას, რომელიც დაიწყო 11 მარტს ლიტვის უმაღლესი საბჭოს პირველ სესიაზე სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის გამოცხადებით.

მიმართვა

ეკონომიკური სანქციებით დაშინების პოლიტიკა, კერძოდ სტრატეგიული მნიშვნელობის პროდუქციაზე ემბარგოს დაწესება, რომელიც შემდეგ ბოიკოტსა და ბლოკადაში გადაიზარდა, შეიძლება შეფასდეს, როგორც სსრკ-ს მხრიდან ლიტვის მიმართ აგრესიისა და ანექსიის ახალ ეტაპად და მსოფლიო პოლიტიკის განმსაზღვრელი ქვეყნების მხრიდან სსრკ — საბჭოთა რუსეთის მიმართ ახალ უსამართლო და არასამართლებრივ კომპრომისად.

სსრკ მინისტრთა საბჭოს და სათანადო უწყება-სამინისტროების მიერ მიღებულია დადგენილებები ლიტვის ბლოკადის განხორციელების შესახებ. საქართველოს სსრ მთავრობას, ლიტვის მომწოდებელ ჩვენს საწარმოებს ნაბრძანები აქვთ შეაჩერონ პროდუქციის მიწოდება ლიტვის რესპუბლიკისათვის. საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია თვლის, რომ საქართველოს სსრ მთავრობის, სხვა იურიდიული პირების მიერ ზემოთ აღნიშნული დადგენილებების შესრულება, როგორც თვით დადგენილებების არსებობა, უსამართლობაა (რა თქმა უნდა, თუ არ შევხედავთ ოკუპანტის, კოლონიზატორის თვალით). სსრკ-ს და მით უმეტეს საქართველოს სსრ მთავრობის ამდაგვარი მოქმედება ეწინააღმდეგება საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ და ზოგადსაკაცობრიო ნორმებს.

უდიდესი მნიშვნელობა აქვს აგრეთვე მომავალი დამოუკიდებელი საქართველოს პოზიტიურ ურთიერთობას ლიტვის რესპუბლიკასთან, რასაც საფუძველი ჩვენმა დღევანდელმა პოლიტიკურმა ქმედებამ უნდა ჩაუყაროს, და არა მხოლოდ „არაფორმალურ-ოპოზიციურ" დონეზე.

აქედან გამომდინარე საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია მოითხოვს:

1. საქართველოს სსრ უზენაესმა საბჭომ უახლოეს სესიაზე:

ა) სცნოს ლიტვის უფლება დამოუკიდებელ სახელმწიფოებრიობაზე და კერძოდ 11 მარტის დადგენილების მართლზომიერება.

ბ) განაცხადოს საქართველოს სსრ-ს ლიტვის რესპუბლიკისადმი პოლიტიკური, ეკონომიკური და სხვა სახის პრეტენზიების უქონლობა, აგრეთვე მსგავსი პრეტენზიების არასამართლებრიობა.

2. საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ:

ა) განაცხადოს პროტესტი სსრკ-ს მხრიდან საქართველოსა და ლიტვის არსებულ ეკონომიკურ ურთიერთობებში უხეში ჩარევის გამო.

ბ) იღონოს ყველაფერი და იზრუნოს ამ ურთიერთობის გაგრძელებისა და განვითარებისათვის, პერსპექტიული მიმართულებების გამოძებნისათვის.

საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის მმართველი კომიტეტი.

რედაქციისაგან: ჩვენ ძირითადად მხარს ვუჭერთ საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის მმართველი კომიტეტის განცხადებას. რაც შეეხება სსრკ მინისტრთა საბჭოს ბრძანებას საქართველოს მთავრობისადმი ლიტვის რესპუბლიკისათვის პროდუქციის მიწოდების შეჩერების შესახებ, მისი არსებობა ჩვენთვის ცნობილი არაა.

საქართველოს სსრ მთავრობას

მოთხოვნა

დღეს, როდესაც ქართველი ხალხის სურვილს წარმოადგენს საქართველოს დამოუკიდებლობა, ამიტომ მის ტერიტორიაზე არსებული მთელი ბუნებრივი სიმდიდრე, მათ შორის ტყეც, მთლიანად საქართველოს საკუთრება უნდა იყოს. ამ დროს, საკავშირო სამინისტროები და უწყებები, მათზე დაქვემდებარებული ადგილობრივი მარიონეტული სამინისტროებისა და უწყებების შემწეობით, კვლავაც ცდილობენ გაავრცელონ თავიანთი უფლებები საქართველოს ტერიტორიაზე და შეავიწროვონ ჩვენი ინტერესები, ამის გამო, საქართველოში შექმნილია მწვავე ეკოლოგიური მდგომარეობა, რაც საფრთხეს უქმნის საქართველოს მოსახლეობის ფიზიკურ არსებობას.

ამასთან დაკავშირებით მოვითხოვთ:

1. დაიშალოს საქართველოს ბუნების დაცვისა და სატყეო მეურნეობის სახელმწიფო კომიტეტი.

2. შეიქმნას საქართველოს ბუნების დაცვის კომიტეტი და საქართველოს სატყეო მეურნეობის სამინისტრო.

3. გაუქმდეს საქართველოს სატყეო მეურნეობის სამინისტროს საკავშირო რესპუბლიკური დაქვემდებარება.

4. საქართველოს რესპუბლიკის ტყის მთელი ფონდი გადაეცეს სრულუფლებიან გამგებლობაში საქართველოს სატყეო მეურნეობის სამინისტროს. ტყის მთელ ფონდში იგულისხმება საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული ყველა ის ტერიტორია, რომელიც უკავია ტყით დაფარულ ფართობებს:

5. უახლოეს ხანში თუ არ მოხდება ჩვენი მოთხოვნის დაკმაყოფილება, მივმართავთ საპროტესტო აქციებს.

საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა;

საქართველოს ქრისტიანულ-დემოკრატიული ახალგაზრდობის ასოციაცია.

განცხადება

საქართველოს ჰელსინკის კავშირი, მონარქისტული (კონსერვატორული) პარტია, წმინდა ილია მართლის საზოგადოება და სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოება გამოდიან მრგვალი მაგიდის შექმნის ინიციატივით და სათანამშრომლოდ იწვევენ ყველა პოზიტიური, რეალური ძალის მქონე ეროვნულ-პოლიტიკურ ორგანიზაციას. მრგვალი მაგიდის მიზანია დღევანდელი პოლიტიკური ვითარებიდან გამომდინარე საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის რეალისტური კონცეფციის შექმნა.

მრგვალი მაგიდის შექმნის ინიციატორ პოლიტიკურ ორგანიზაციებს დასაშვებად მიაჩნიათ თანამშრომლობა ყველა არასაბჭოთა, იმპერიალისტური სტრუქტურების უარმყოფელ, არაკოლაბორაციონისტურ; მშვიდობიან, ძალადობის დამგმობ ორგანიზაციებთან და პიროვნებებთან. მიგვაჩნია, რომ აუცილებელია უმოკლეს დროში პოლიტიკური კონცეფციის შემუშავება საქართველოს საკითხის ჰელსინკი — 2 შეხვედრაზე გასატანად.

საქართველოს ჰელსინკის კავშირი;

საქართველოს მონარქისტული (კონსერვატორული) პარტია,

წმინდა ილია მართლის საზოგადოება;

სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოება.

თბილისი 1990 წ. 7 მაისი.

მშვიდობით, იარაღო!

ბავშვები, [illegible] ნი მომავალი თაობა, ხვალ-ზეგ საქართველოს ურთგულესი ჯარ[illegible]ცის ფარაჯა რომ უნდა ჩაიცვან, თურმე კბილებამდე შეიარაღებ[illegible]ც გვყოლია... არ გაგიკვირდეთ, მკითხველო, თუ მის უმანკო ს[illegible] „[illegible]ილიტარისტული" განწყობილების ელემენტებიც გვეგულება,[illegible] ერთხელ და ორჯერ გვინახავს ავტომატის კრიახით მორბენალი [illegible]ტარები, წითელარმიელის ქუდი რომ ჩამოუფხატავთ, ომობანას [illegible]ით გულამომჯდარებს.

სწორედ [illegible]სი თაობის წყალობით ჩაწერილა მათ ქვეცნობიერებაში იარაღისადმ[illegible]ოლვა; განა თვით სახელმწიფომ არ იზრუნა მათთვის სათამაშო [illegible]ცებისა თუ მინიატურული ჯავშანტრანსპორტიორების დამზად[illegible]; განა თვით მშობლებმა არ შემოზიდეს ოჯახში ეს არც თუ მ[illegible] ბუტაფორული საბრძოლო არსენალი. მერე ტელეკინოეკრანებ[illegible]ც უხვად გდმოიფრქვა ომისა და ძალადობის „ეგზოტიკური" [illegible]ბი. სხვა რაღა დარჩენოდათ: თითისტოლა ბიჭებმაც „იარაღი" [illegible].

შედეგი? სრულწლოვანთა მზარდი დაძაბული...

იქნებ ამ[illegible]ც უაღრესად დროული გვეჩვენა ქართული ჭიდაობის ენთუზიასტ[illegible] სპორტის ოსტატის **რობიზონ ნუსხელაძის** წინადადება — მემ[illegible]თან, რომელიც 9 აპრილს დაღუპულა უკვდავსაყოფად გაიხს[illegible] საბავშვო ბაღის აღსაზრდელებმა და დაწყებითი კლასის მოსწავ[illegible]მა ყოველწლიურად სათამაშო თოფები და პისტოლეტები დაწ... ეს იქნება ერთდროულად მაღალჰუმანური და ამასთანავე [illegible]ად სიმბოლური აქცია; საუკეთესო მაგალითი უფროსებისათვის!

ავტორი [illegible]ოთ დაბეჭდილ წერილში უფრო დეტალურად გვიზიარებს თავ[illegible] მოსაზრებებს.

ჩემი [illegible] მსოფლიოს ყველა [illegible]ყვარე ადამიანის [illegible]ვს. დიდხანს მაწუხ[illegible] სათქმელი, რომელიც დღერულიად საქართველოს მინდავანდო.

ჩემს თაო[illegible] მართალია, ბავშვობაში სა[illegible] თოფები, ავტომატები ტანკები არ ჰქონია, როცა [illegible] გახდა, ნამდვილი იარაღმარებაც შეძლო.

ახლა მსო[illegible] იმდენი საბრძოლო ტე[illegible] დაგროვდა, დედამიწას ას[illegible] ათასჯერაც კი მოსპობს. [illegible] ბევრს ლაპარაკობენ განიარაღების შესახებ, მაგრამ სინამდვილეში... ჩვენ ბავშვებს იმთავ[illegible] ჯარისკაცებად ვამზადებთ, ლისა და ბათქაბუთქის სიყვარულს ვუნერგავთ! ამიტომაც იმ უამრავ დანაშაულს, არასრულწლოვანებში რომ ვხვდებით, იქნებ სწორედ ადრეულ ბავშვობაში ვუპოვოთ ფესვები. ხომ გაგიგონიათ, ჭურს რასაც ჩასძახებ, იმას ამოგძახებსო. დროა, 21-ე საუკუნეს ახალი, უმწიკვლო თაობა შევაგებოთ. დროა, საბრძოლო სათამაშოები მუსიკალური ინსტრუმენტებითა და სხვა გასართობი საშუალებებით შეიცვალოს.

აქვე მთელი სერიოზულობით მინდა ვთქვა: სათამაშო თოფების, პისტოლეტების, ავტომატების გამოყენება ბავშვებში არასასურველი აგრესიის ჩამოყალიბებას იწვევს.

ეს მტკივნეული პრობლემა მინდა ყველა ადამიანისათვის და, უპირველესად, ჩემი ერისათვის გასაგები გახდეს. აუცილებლად მიმაჩნია, ბირთვული და ქიმიური იარაღის აკრძალვასთან ერთად ბავშვებისათვის განკუთვნილი შემდეგი სათამაშო იარაღის აკრძალვაც:

1. ორლულიანი პნევმატური საბავშვო სპორტული თოფი. ქარხანა „მაიაკი" ქ. კიროვი. ფასი 4 მან.
2. პნევმატური პისტოლეტი. შორსკის ელექტრო-მექანიკური ქარხანა. ფასი 5 მან. 50 კაპ.
3. ავტომატი „ოგონიოკი", მოსკოვის საცდელ-ექსპერიმენტული ქარხანა. ფასი 3 მან. 50 კაპ.
4. სათამაშო ტანკი „ამფიბია". ლიპეცკის საელემენტო ქარხანა. ფასი 5 მან. 80 კაპ.
5. პლასტმასის ტანკი. კურგანის სათამაშოების ფაბრიკა. ფასი 3 მან.20 კაპ.
6. პისტოლეტი „მუშტის მოღერება", დამზადებული კოოპერატივის მიერ.
7. პლასტმასის პისტოლეტი. მოსკოვის სათამაშოების ქარხანა „პროგრესი", ფასი 70 კაპ.
8. ფარი და მახვილი. თბილისის სათამაშოების ფაბრიკა „სიხარული", ფასი 80 კაპ.
9. პლასტმასის პისტოლეტი, თბილისის სათამაშოების ფაბრიკა „სიხარული", ფასი 2 მან. 50 კაპ.
10. პისტოლეტი ბუდით. თბილისის სათამაშოების ფაბრიკა „სიხარული", ფასი 2 მან. 80 კაპ.

დაუკვირდით, როგორ გამოუსწორებელ შეცდომას ვუშვებთ ჩვენი მომავალი თაობის წინაშე, ხვალ-ზეგ მშვიდობის განმტკიცებაზე რომ უნდა იზრუნოს. ვზრდით კი მას სიკეთის მსახურად?

მოდით, დაუყოვნებლივ შევწყვიტოთ ბავშვებისათვის სათამაშო იარაღის წარმოება. მოდით ყველამ ერთად ვიფიქროთ ამ საჭირბოროტო საკითხზე, ყველამ გამონაკლისის გარეშე.

თან სიყვარული გაჰყვება...

ილია მოშიაშვილი საქართველოში, ქარელის რაიონში დაიბადა. ახლა იგი მოსკოვში ცხოვრობს, ბიოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორია, მეჩნიკოვის სახელობის ვაქცინებისა და შრატების ცენტრალური სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი. აქვს 25 გამოგონება, 9 რაციონალური წინადადება, 150-მდე სამეცნიერო ნაშრომი.

1989 წლის სექტემბერში იგი საკუთარი ინიციატივით, თბილისში ჩამოვიდა და მას შემდეგ მკურნალობს 9 აპრილს მოწამლულებს და სხვადასხვა სენით დაავადებულებს № 1 სამკურნალო-პროფილაქტიკური ცენტრალური განყოფილების ბაზაზე.

მოვუსმინოთ ავადმყოფებს:

მანანა ბეგიაშვილი — 9 აპრილს მივიღე თავის ქალის დახურული ტრავმა ტოქსიკური ცერებროასთენიით. ვმკურნალობდი გერმანელ ექიმებთან, შედარებით უკეთ ვგრძნობდი თავს, მაგრამ თბილისში ჩამოსვლისთანავე მდგომარეობა გამიუარესდა.

მივაკითხე ბატონ ილიას. მან ჩამიტარა დისტანციური მასაჟები, ექსტრასენსული სეანსი. მისმა ბიოველმა ჩემზე დადებითად იმოქმედა. კომპლექსურმა მკურნალობამ ორი სეანსის შემდეგ ფეხზე დამაყენა, გამიქრა ტკივილები, დამიბრუნდა ენერგია და სიცოცხლის ხალისი.

ლალი კურტანიძე — დაავადებული მქონდა ნერვული სისტემა, მქონდა უძილობა, ჰაერის უკმარისობა, გულის შეტევები, მოთენთილობა, ყველაფერი მაღიზიანებდა, თვალებზე თითქოს აპკი მქონდა გადაკრული. შემთხვევით მოვხვდი ბატონ ილიასთან, ერთი სეანსის შემდეგ მშვიდად დამეძინა, მომემატა ენერგია, შინაარსიანი გახდა ყველაფერი. ვინმეს რომ ეთქვა ასეთი რამ, არ დავიჯერებდი.

თამარ ნაცვლიშვილი — დაავადებული ვიყავი გულით, წნევით, მარილების დაგროვებით. 4 წელი ვერ დავდიოდი. ბატონ ილიას შემწეობით ხელფეხს ვამოძრავებ. არც გული, არც წნევა აღარ მაწუხებს, ძილიც ნორმალური მაქვს. თავის ტკივილებმა გამიარა, დაქვეითებული მქონდა მხედველობა; ცალი თვალით სრულებით ვერ ვხედავდი, რამდენჯერმე მივმართე ექიმს, უშედეგოდ, ახლა კი მხედველობა აღმიდგა. ქუჩაში დავსეირნობ.

9 აპრილს მოწამლულნი ხათუნა ბედალაძე, ნინო გომართელი, სოსო ფილფანი, ირინა ჯაფარიძე, თამარ ცქიტიშვილი, გელა ყიფშიძე, ლელა ხვარეშია, შალვა ფაილოძე, ანა კოტრიკაძე, ელზა მაქაცარია უდიდესი მადლიერების გრძნობით არიან განმსჭვალულნი. ისინი აღნიშნავენ, რომ ბატონ ილიასთან ურთიერთობა მეტად სასარგებლო და საინტერესოა მათთვის. არასოდეს, არცერთი ექიმისაგან არ გვიგრძნია ისეთი სითბო და გულისხმიერება, როგორიც ბატონ ილიასგან — ამბობენ, — იგი გვაძლევს რწმენას და გვჯერა რომ აუცილებლად შეგვიმსუბუქებს მდგომარეობას.

ბატონი ილია ძალიან გულისხმიერია, მან თითოეული პაციენტის ოჯახური მდგომარეობაც კი იცის, დაუღალავად შრომობს და ეხმარება ავადმყოფებს ჯანმრთელობის აღდგენაში. როგორც უკვე ვთქვით, იგი არაერთი შრომის ავტორია იმუნოლოგიაში. ამ შრომებს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ადამიანების ჯანმრთელობის შენარჩუნებისა და აღდგენის საქმეში.

კიდევ ერთი საინტერესო ფაქტი:

თელავიდან ჩამოსული 19 წლის ბიჭი, რომელსაც თვალები არასდროს დაეხუჭა, ძილისდროსაც კი, ერთი სეანსის შემდეგ თვალებს ჩვეულებრივად ხუჭავს და ძილიც ნორმალური აქვს.

ყოველდღიურად ასამდე პაციენტს იღებს ეს ენერგიით აღსავსე კაცი, მისი ჯადოსნური ხელები და სიტყვა, მისი მკურნალობის მეთოდი იმედს უბრუნებს ადამიანებს, სასიცოცხლო ენერგიით აღავსებს.

ერთი ციდა ოთახი პაციენტებს ვერ იტევს... რამდენი იმედიანი თვალი შესცქერის ამ ოთახს. მის მიღმა კი ბატონი ილია უანგაროდ ემსახურება ავადმყოფებს.

მარიამ ქვაჩაძე

ჰონორარი გადაირიცხება დემოგრაფიული საზოგადოების ფონდში

ვანია, მოდი ერთი, ლამბადა დაუკარი!

სამი წლის წინათ აშშ-ში გადაიღეს ფილმი „ტანცი-ჟმანცი-ობჟიმანცი". ფილმის შინაარსი ზუსტად შეესაბამებოდა სათაურს: უამრავი ეფექტური საცეკვაო პა, ცეცხლოვანი ვნება-ალერსი, თამამი დეკოლტეები და ლამაზი ფეხების სიუხვე. ფილმს უდიდესი წარმატება ხვდა წილად, რაც იმის დასკვნის საშუალებას იძლეოდა, რომ [illegible] საზოგადოებრიობა სავსებით მომწიფდა მორიგი საცეკვაო [illegible]ისათვის.

ხელსაყრელი მომენტის გამოყენება ბევრმა [illegible] საქმოსანმა სცადა, მაგ[illegible] გამარჯვება ფრ[illegible]კოსმა და [illegible] ოლივიე [illegible]ოწიეს. მათ ლამბადის [illegible]ციანი წლების მიწურულს, [illegible]ილიის ჩრდილო-აღმოსავლეთ[illegible] ცეკვის პოპულარიზაციას მოჰკიდეს ხელი. სწრაფ, ენერგიული, გადამდები მელოდიის მქონე ეს ცეკვა ბევრ ისეთ [illegible] შეიცავდა, რომელთა [illegible]აც მაყურებელმა უკვე [illegible] ზემოთხსენებული ფილ[illegible], რაც პოპულარობის მოპო[illegible] არც თუ პატარა შანსს იძლე[illegible].

კარაკოსი [illegible]ორსაკი შოუბიზნესში ახალ[illegible] არ არიან, ამიტომ საქმე[illegible] იურიდიული ფორმალობებ[illegible]სრიგებით დაიწყეს. ყოველ[illegible] შესაძლებელი კონკურენც[illegible] რომ დაეზღვიათ თავი, [illegible] რიგში მიაღწიეს იმას, ტერმინის „ლამბადა" გამო[illegible] უფლება საფრანგეთში მ[illegible] მათ ჰქონდათ. გაზეთები [illegible]დნენ: ეს იგივეა, სახელ[illegible]ზე „ვალსი" ან „რო[illegible]ტიო. მაგრამ ხუ[illegible] და კარაკოსმა და [illegible] ზუსტად განსაზღვრეს [illegible] მფლობელობის საზღვრ[illegible]თაც მიანიშნეს, რომ სერი[illegible] საქმეს იწყებდნენ.

ახლა საჭირო იყო „გარდამტეხი" მუსიკალური ნომერი. ამად იქცა სიმღერა „ლამბადა", რომელსაც სპეციალურად ამ შემთხვევისთვის შექმნილი ფრანგულ-ბრაზილიური ჯგუფი „კაომა" ასრულებდა. სიმღერას თავბრუდამხვევი წარმატება ხვდა წილად, ხოლო ფირფიტა მისი ჩანაწერით გასული წლის შედეგებით ყველაზე პოპულარული იყო ევროპაში. უნდა ვიფიქროთ, რომ ამას საკმაოდ შეუწყო ხელი ვიდეოკლიპმა, რომელსაც ჩვენი ტელემაყურებლებიც იცნობენ. მასში ყველაფერი ძალზე ეფექტურია: კოხტა ფეხები და მზემოკიდებული ტორსები ტროპიკული ბუნების ფონზეც და ყურადღების ცენტრში მოქცეული ბავშვების წყვილიც, რომელიც ამაღელვებელი მოქნილობით უკეთებს იმიტაციას უფროსი მოცეკვავეების მოძრაობებს.

ყველაფერ ამაში გარკვეული მორიდებული მნიშვნელობაცაა. თავიდანვე, თუ გახსოვთ, მკაცრი გამომეტყველების მამიკო თავის ქერათმიან გოგონას უკრძალავს უცნობ ბიჭუნასთან ცეკვას, მაგრამ შემდეგ თავადაც რომ ჩაერთვება საერთო მხიარულებაში, მიმტევებელი ღიმილით უყურებს ყველაფერს, რაც გარშემო ხდება. აზრი ასეთია: კი, ერთი შეხედვით ლამბადა შეიძლება გამომწვევ ცეკვად მოგეჩვენოთ, მაგრამ მისი გაკიცხვა მხოლოდ იმას შეუძლია, ვისაც თავად არა აქვს განცდილი ამ ცეკვის მთელი მომხიბვლელობა.

მაგრამ ზოგიერთ ქვეყანაში ლამბადას წინააღმდეგ მთელი სიმკაცრით გაილაშქრა ეკლესიამ. მაგალითად, გვატემალას დედაქალაქის არქიეპისკოპოსმა მოითხოვა გაქირავებიდან მოეხსნათ ყველა ფილმი ლამბადაზე, რადგან, მისი თქმით ისინი: „ახალგაზრდებში ქვენა გრძნობებს აღვიძებენ და შეუძლიათ მათ ცოდვისაკენ უბიძგონ, თავად ცეკვა კი სხვა არაფერია, თუ არა სპორტის სექსუალური სახეობა". როგორც ვხედავთ, არგუმენტები არახალია, ამიტომ ლამბადის მომხრეთა კონტრ-მტკიცებებიც არ ბრწყინავს ორიგინალურობით, მათგან ყველაზე ნაცადი ასეთია: თავის დროზე ვალსისა და ტანგოს აკრძალვასაც ცდილობდნენ, რადგან მათ ძალზე უზნეო ცეკვებად თვლიდნენ, ახლა კი მათ ყველა მიეჩვია, ასე იქნება ლამბადაც.

საერთოდ კი, ასეთი დისკუსიები სავსებით ბუნებრივი და უმტკივნეულოა. ბევრად სერიოზული დარტყმა ლამბადამ გასული წლის მიწურულს მიიღო, თანაც რომ არ ელოდა, სწორედ იმათი მხრიდან. გამოჩნდნენ კირკიტა მელომანები, რომლებმაც განაცხადეს, რომ ჯგუფ „კაომას" მიერ შესრულებული სიმღერა თითქმის მთლიანად რომელიღაც ბოლივიური სიმღერის გადამღერებააო. ამის გამო, შედგა სასამართლო პროცესი. მან პლაგიატის ფაქტი დაადასტურა, რის შემდეგაც კარაკოსსა და ლორსაკს საკმაოდ მოზრდილი თანხის გაღება მოუხდათ. თუმცა, უნდა ვივარაუდოთ, რომ ის მაინც ვერაფრით შეედრებოდა ფულებს, რომლებიც იმ დროისათვის უკვე გააკეთეს ლამბადას ნათლიებმა.

სამართლიანობისათვის მაინც უნდა ითქვას, რომ კარაკოსსა და ლორსაკს ყველა წამოწყებაში როდი გაუმართლათ. ერთხელ, მაგალითად, ყველა მსურველისთვის ლამბადას სასწავლებლად, ბრაზილიიდან საფრანგეთში მოცეკვავეთა მთელი ჯგუფი გამოიწერეს. ანსამბლმა ლაჟვარდოვანი სანაპიროს საცეკვაო მოედნებზე გაგანია საკურორტო სეზონის დროს იმოგზაურა, მაგრამ დახეთ უბედურებას, ფრანგებმა არასგზით არ მოისურვეს ცეკვის სწავლა და მხოლოდ პროფესიონალი მოცეკვავეების შორიდან ცქერა არჩიეს. ერთ-ერთი საცეკვაო დაწესებულების მფლობელმა ეს ასე ახსნა: „როცა ლამბადას მისი მცოდნენი ცეკვავენ, ეს მართლაც გადამდები და ამაღელვებელია, მაგრამ საკმარისია მას ფრანგებმა მოჰკიდონ ხელი, რომ რაღაც ტანგოს მსგავსს ვიღებთ".

ჩვენში კი ხალხმა ეს გარემოება ნაკლებ საჩოთიროდ მიიჩნია. ლამბადას ლამის ყველა ერთად ეცა და აცეკვდა. თვით იმის მიუხედავად კი, რომ მას როგორც წესი, არნახულად ბნელი დილეტანტები ასწავლიან, თავადაც რომ ძალზე ბუნდოვანი წარმოდგენა აქვთ ამ ცეკვაზე, ცოდნაში ნაკლოვანებების საკომპენსაციოდ კი თავად იგონებენ მოძრაობებს. შედეგად კი რაღაც სრულიად გამაოგნებელს ვიღებთ, იქნებ ეს კარგიცაა: იქნებ ისეც მოხდეს, რომ ჩვენს, ტალანტებით ესოდენ მდიდარ მიწაზე ახალი ტიპის ლამბადაც დაიბადოს, პრინციპულად სხვა, დასავლეთისაგან განსხვავებული იდეური შინაარსი რომ ექნება.

საერთოდ კი, პირდაპირ გასაოცარია ის სიმსუბუქე, რომლითაც ჩვენს ქვეყანაში ლამბადა საერთო-სახალხო აღიარებამდე მივიდა. გაიხსენეთ, რა წარმოუდგენელი სირთულეები ხვდება თავის დროზე როკ-ნ-როლს, ტვისტს, ბრეიკდანსს. როგორც ჩანს, ლამბადასაც იგივე დაემუქრებოდა, სულ რამდენიმე წლით ადრე რომ შემოსულიყო ჩვენში. თავიდან, ალბათ, გამოჩნდებოდა საგაზეთო წერილები, ვთქვათ ასეთი — „ლამბადას მხეცური ღრჭენა", მერე — ცოტა უფრო მსუბუქი სათაურებით: „აზრთა გზაჯვარედინზე: ლამბადა — მომხრენი და მოწინააღმდეგენი" და ასე შემდეგ. აქ კი უცბად, ყოველგვარი მომზადების გარეშე ხედავთ: „კაომა"-ს ცენტრალურ ტელევიზიაში, მის ურიცხვ იმიტატორებს რადიო პროგრამებში, ლამბადას ტურნირები...

თუმცა ჯერ კიდევ არ უთქვამთ საკუთარი სიტყვა დასავლეთის იდეოლოგიური დივერსიის მამხილებელ მთავარ სპეციალისტებს. შეიძლება ეჭვიც არ შეგეპაროთ, ადრე თუ გვიან ისინი უთუოდ მიაკვლევენ საზღვარგარეთული გამოკვლევების შედეგებს ლამბადას დამღუპველი ზემოქმედების შესახებ მოცეკვავეთა მენჯ-ბარძაყის სახსრებსა და მუხლისთავებზე...

მაგრამ უნდა გვახსოვდეს ისიც, რომ ლამბადას უცილობლად აქვს სასარგებლო თვისებაც. როგორც ჯგუფ „კაომას" მომღერალი ლოალვა ბრაზი ამტკიცებს, ლამბადა ზამთარში გათბობის საუკეთესო საშუალებაა. ძნელი სათქმელია, რამდენად აქტუალურია ეს საკითხი საფრანგეთის ან ბრაზილიის პირობებში, მაგრამ ჩვენში კი ზამთარი თავადაც მოგეხსენებათ, როგორი იცის...

ლ. ზახაროვი

ფოტო გადმობეჭდილია იტალიური ჟურნალიდან „პანორამა".

გაზეთი „კომსომოლსკაია პრავდა", 1990 წლის 22 აპრილი.

ექსპრესი

COMMERCIAL NEWSPAPER "EXPRESS"

გამოვიდა კიდევ ერთი საინფორმაციო სარეკლამო გაზეთი „ექსპრესი". მისი გამომცემლებია საქართველოს დემოგრაფიული საზოგადოება და კომერციული ფირმა „საუნჯე".

როგორც სარედაქციო წერილში — „საითკენ მიდის „ექსპრესი" არის ნათქვამი, ახალი გაზეთი ხელს შეუწყობს საქართველოში საინფორმაციო-სარეკლამო საქმიანობის ყველა მიმართულების განვითარებას. უნდა ითქვას ერთიც, „ექსპრესს" ამ მხრივ საკმაო კონკურენციაში მოუწევს თვითდამკვიდრება. ჯანსაღი კონკურენცია კი, როგორც ცნობილია, მხოლოდ საერთო წარმატების საწინდარია.

ნომერი საინტერესოდაა გაფორმებული, გამოქვეყნებულია შემეცნებითი მასალაც. ნომერი მოამზადეს ჟურნალისტებმა — კახა სიხარულიძემ, ვახტანგ ნადირაძემ, ზაზა კახაძემ, ბადრი ვადაჭკორიამ (ფოტო) და არვიდას ვინდსბერგისმა.

საკუთარი ინფორმაცია

კიდევ ერთი ასოციაცია

შეიქმნა საქართველოს ახალგაზრდა მეცნიერთა დამოუკიდებელი ასოციაცია. უკვე ვგრძნობ მკითხველის გაკვირვებულ მზერას — რა ამბავია ამდენი ასოციაცია?! ასოციაციის ფრიად დიდი და შორსგამიზნული გეგმები აქვთ, რომელთაგან უპირველესი ახალგაზრდა მეცნიერებისათვის სათანადო პირობების შექმნაა, მათ მიერ მეცნიერული აღმოჩენებისა და სიახლეების შესაბამისი ოპერატიული დანერგვა, სხვა რესპუბლიკებისა და ქვეყნების ახალგაზრდა მეცნიერებთან და მათ ორგანიზაციებთან პროფესიული და შემოქმედებითი კონტაქტების სიღრმისეული და საქმიან დაკავშირებას ისახავს მიზნად. ეს კი, ვფიქრობთ წაახალისებს ჩვენს ახალგაზრდა მეცნიერებს და ეს მიძინებული კლუბი მალე გახდება მათი წარმატებების მომსწრე.

ამ დღეებში გაიმართა ახალგაზრდა მეცნიერთა დამოუკიდებელი ასოციაციის დამფუძნებელი კრება.

ასოციაციამ მიიღო საინიციატივო ჯგუფის მიმართვა და ასოციაციის წესდება, ხოლო 11 მაისს 5 საათზე ახალგაზრდა მეცნიერთა კლუბში (თბილისი, მელიქიშვილის ქ. № 1) ჩატარდება ასოციაციის გაფართოებული ღია სხდომა, რომელზედაც ვიწვევთ საქართველოს ყველა ახალგაზრდა მეცნიერს, ყველა ახალგაზრდულ ორგანიზაციას. დღის წესრიგში ასოციაციის პრეზიდიუმის არჩევნები იქნება.

რეგისტრაცია დაიწყება იმავე დღეს 4 საათიდან, ახალგაზრდა მეცნიერთა კლუბში.

ინგა ჩახვაშვილი

გაფიცვა გრძელდება

შესრულდა 80 დღე, რაც ქალაქ ონში რუსთაველის საზოგადოების ეგიდით რაიონის კულტურის განყოფილების მუშაკთა საპროტესტო აქცია მიმდინარეობს. გაფიცულები მოითხოვენ კულტურის სახლის დირექტორის განთავისუფლებას დაკავებული თანამდებობიდან. ამ ფაქტის თაობაზე ჩვენს გაზეთში დაიბეჭდა სრულიად საქართველოს რუსთაველის საზოგადოების განყოფილების გამგის ჯიმშერ წიკლაურის წერილი, რასაც მოჰყვა ონის რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის პუბლიკაცია, რომელიც ხსენებული წერილის ავტორს ბრალს სდებს ფაქტების გაზვიადებასა და გაყალბებაში, ბოლოს კი დასძენდა, რომ რაიაღმასკომის დადგენილებით კულტურის განყოფილების გამგე, საკუთარი განცხადების საფუძველზე, განთავისუფლდა დირექტორის მოვალეობისაგან, მაგრამ იგი დღესაც განაგრძობს თურმე მუშაობას.

ამიტომ გაფიცვა ონში კვლავ გრძელდება, გაფიცულია სოლიდური დაწესებულება, გაფიცულნი არიან კულტურის განყოფილებისა და კულტურის სახლის თანამშრომლები.

საინტერესოა, რას ფიქრობს რაიონის ხელმძღვანელობა, როდის უნდა გაირკვეს ყველაფერი?

საკუთარი ინფორმაცია

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვის ვუმღვრევთ წყალს

ჩვეულებრივი სიტუაციაა — რედაქციაში კოლექტიური წერილი მოვიდა. ჩივიან მშრომელები, ითხოვენ ჩვენს ჩარევას და ფართო საზოგადოებრიობის სამსჯავროზე შექმნილი კონფლიქტური სიტუაციის გამოტანას.

კონფლიქტი კი მართლაც საყურადღებოა. მას პარტიკულარიზმის სუნიც უდის — ამ სენმა კი თავის დროზე დიდი ზიანი მოუტანა მთელ საქართველოს. ჩვენ შორს ვართ იმ აზრისაგან, რომ კონფლიქტის მონაწილე ესა თუ ის მხარე აბსოლუტურად მართალი იყოს. დღეს ვერ გავაკეთებთ მომხდარის ღრმა ანალიზს, ამიტომაც ვიფარგლებით ძირითადად ფაქტების კონსტატაციით, თუმცა ფაქტები აშკარად მიგვანიშნებს იმაზე, რომ ეს დაპირისპირება ზოგჯერ მიუღებელი ფორმებითაც ხორციელდება.

რედაქციაში მარნეულის რაიონის სოფელ წერეთლის მებოსტნეობის საბჭოთა მეურნეობის მუშა-მოსამსახურეთა კოლექტიური წერილი მოვიდა, რომელსაც ხელს 99 კაცი აწერს: „მეურნეობაში შექმნილმა მდგომარეობამ იძულებული გაგვხადა, მოგვემართა თქვენთვის. ორი თვის წინათ, როდესაც ჩვენს რაიონში აღმასკომის თავმჯდომარის ადგილი განთავისუფლდა, მარნეულის რაიონის რუსთაველის საზოგადოების მიერ მოწვეულ საერთო კრებაზე ერთხმად წამოვაყენეთ ჩვენი მეურნეობის დირექტორის ვალერი გაბელიას კანდიდატურა. მიზეზთა და მიზეზთა გამო, სამწუხაროდ, ჩვენი კანდიდატურა არ გავიდა, ეს თანამდებობა შეითავსა მარნეულის პარტიის რაიკომის პირველმა მდივანმა როდენ მემარნიშვილმა, რაც ჩვენი მეურნეობის განადგურების დაწყებად შეიძლება ჩაითვალოს. რადგანაც ბატონმა როდენმა, უშუალოდ რაიონის სახალხო ფრონტის მეშვეობით, თავდაპირველად არალეგალურად დაიწყო ბრძოლა ვალერი გაბელიას წინააღმდეგ!“

მოდით, ჯერ სანამ მეურნეობის მუშებსა და სოფელ წერეთლის მცხოვრებლებს შევხვდებოდეთ, ვალერი გაბელიას ბიოგრაფიაში ჩავიხედოთ:

დაიბადა 1948 წელს, მუშაობდა კოლმეურნედ, თბილისის გამწვანების ტრესტის მუშად, 1971 წელს ჩაირიცხა სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის აგრონომიულ ფაკულტეტზე, 1976 წლიდან ტრესტ „ინემშენის“ კომკავშირის კომიტეტის მდივანია, 1978 წელს მუშაობა დაიწყო ბუნების დაცვის კომიტეტში ინჟინრად. 1980 წლიდან სასწავლებლად მიავლინეს ბაქოს უმაღლეს პარტიულ სკოლაში; 1982 წლიდან პარტიის მარნეულის რაიონული კომიტეტის ინსტრუქტორია, შემდეგ კი ამავე რაიონის აგროსამრეწველო გაერთიანების თავმჯდომარის პირველი მოადგილედ გადაიყვანეს. 1985 წლიდან მუშაობს სოფელ წერეთლის მებოსტნეობის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორად.

კვლავ ფრაგმენტი რედაქციაში შემოსული წერილიდან: „ბატონმა როდენ მემარნიშვილმა სახალხო ფრონტის და რაიკომის წარმომადგენლებს მისცა დავალება, შესულიყვნენ ყველა იმ ოჯახში, რომლებმაც მიიღეს საკარმიდამო მიწის ნაკვეთი, მოუხდენიათ მათზე ზემოქმედება და ეთქვათ, რომ თითქოს საკარმიდამო მიწის მიღებისათვის ვალერი გაბელიას გარკვეული გასამრჯელო გადაუხადეს. ბევრ ჩვენგანთანაც მოვიდნენ და გვითხრეს ეს მეგრელი, ჩამოსული გაბელია, დღეს თუ ხვალ მაინც უნდა წავიდეს აქედან. და ამას ამბობენ კაცზე, რომელმაც მთელი ენერგია სული და გული სოფლის კეთილდღეობას მოახმარა“.

საინტერესოა, ვინ გაყო საქართველოში ქართველებისთვის სამოღვაწეო ასპარეზი, რატომ ვქუცმაცდებით და ვწვრილმანდებით ისედაც ერთი ბეწო ხალხი და ერთმანეთს ყოველ წუთს თითქოს შეურაცხმყოფლად ვეძახით მეგრელს, გურულს, კახელს, რა გვემართება, ვის ვუმღვრევთ წყალს? აკი სოფელში გვითხრეს კიდეც — „ჩვენ ყველანი შვილების პატრონები ვართ, ჩვენი შვილები ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ სხვადასხვა რაიონებში განაწილდებიან სამუშაოდ. როგორი იქნება, იმათაც, რომ ასე მოექცნენ და ყოველ წუთს „ჩამოსულოო“ რომ დაუძახონ.

ამირან ხარაიშვილი, მეურნეობის მესამე განყოფილების უფროსი — აქ დირექტორი ბევრი ყოფილა და ახლა რომ ვუყურებ, თუ ვინმეს გაუკეთებია საქმე, თუ ვინმე წადგომია სოფელს, ერთ-ერთი ვალერი გაბელიაა. აქაურობას დაეტყო მისი ხელი, ყოველთვის გვერდით გვიდგას. შეუძლია ფუჭი დაპირებების გარეშე აღმოგიჩინოს დახმარება, მოგისმინოს, გულისხმიერია.

თამარ ბარბაქაძე, მეურნეობის მუშა — მთელი სოფელი ვემადლიერებით ჩვენს დირექტორს, სასაყვედურო არაფერი მაქვს, უსიამოვნება და მითქმა-მოთქმა ამხელა მეურნეობაში კი არა, ერთ პატარა ოჯახშიც არის ხოლმე. შეუძლებელია, ყველასთვის კარგი იყო, მაგრამ ასეთი თბილი, კარგი კაცი არ გვყოლია ხელმძღვანელად, მუშა კაცის დაფასება იცის.

ვლადიმერ სამხარაძე — მეურნეობის მექანიზატორი — 1954 წლიდან გადმოვსახლდით ამ სოფელში, მეურნეობის შექმნის დღიდან აქ ვმუშაობ. ვალერი გაბელია მეშვიდე დირექტორია. ჩემი ოჯახიდან ყველანი აქ ვმუშაობთ. არ მახსოვს ჩემი ნამუშევრიდან ერთი კაპიკიც დამკარგვოდეს. სოფელი სოფელს დაემგვანა, სასმელი წყლის მიწოდება რეგულარულადაა, შემოდის ბუნებრივი გაზი, გაკეთდა გზები, სოფელი განათებულია. გავაკეთეთ 9 აპრილის მემორიალი, მწყობრში ჩადგა 120-ნომრიანი სატელეფონო სადგური. მე მგონი, ყველაფერი ეს თავკაცის, ორგანიზატორის გარეშე არ გაკეთდებოდა. მინდა ერთიც ვთქვა, მეურნეობა ერთი ოჯახია, ყველა საკითხი აქვე უნდა წყდებოდეს, თუ არ მოგვწონს, ჩვენ თვითონვე გამოვუცხადებთ უნდობლობას ხელმძღვანელს, ამიტომ ზედმეტი ზემოქმედებისგან ყველამ თავი უნდა შეიკავოს.

ჩვენ საგანგებოდ არც ერთი მოსაუბრე არ შეგვირჩევია. მეურნეობის ფართობში შევხვდით მუშებს. ყველა ამბობდა — ერთი კარგი ხელმძღვანელია, აქედან არსად არ წავაო. თუმცაღა ოციოდე მოსაუბრიდან მხოლოდ ორმა გამოთქვა ისეთი საყვედური, რომელიც იქვე, მეურნეობაშივე შეიძლება გაუხმაურებლად, ზემდგომი ორგანოების ჩარევის გარეშე გადაწყდეს. ალბათ, არ შეიძლება საზოგადოებრივ, დიდ ხვალის საქმეს ვიწრო პირადული დაუკავშირო და ყველაფერს პირადი „მეს“ კუთხიდან უყურო.

ამჟამად წერეთლის მეურნეობაში 18 აპრილიდან კომისია ძირფესვიანად ამოწმებს ყველა წვრილმანს: მსგავსი შემოწმება ადრე არ ყოფილა. ის კი არა, თავდაპირველად მეურნეობის შესამოწმებლად გამოაგზავნეს ვინმე ჩხიტუნიძე, რომლის შესახებაც 1976 წლის 16 ოქტომბრის რაიონულ გაზეთ „ახალ მარნეულში“ დასტამბულ წერილში „მარნეულის სახელმწიფო სანერგე მეურნეობის დირექციის მოქმედების შესახებ ვკითხულობთ: „საბჭოთა მეურნეობის მუშებზე ზედმეტი 3281 მანეთი პრემიებისა და დამატებითი ანაზღაურების დარიცხვის და 9154 მანეთის დაკლებისთვის მეურნეობის მთავარი ეკონომისტი ჩხიტუნიძე მოიხსნას დაკავებული თანამდებობიდან“. ალბათ, გასაგებია, თუ რატომ უთხრა მეურნეობის დირექტორმა ვალერი გაბელიამ უარი აღნიშნულ პიროვნებას მეურნეობის შემოწმებაში მონაწილეობისთვის.

კვლავ ერთი ფრაგმენტი სარედაქციო წერილიდან: „პარტიის რაიკომის პირველმა მდივანმა მეურნეობაში გამოგზავნა აგროსამრეწველო გაერთიანების თითქმის ყველა მუშაკი შესამოწმებლად, ასევე მოვიდნენ პროკურატურის, მილიციის წარმომადგენლები, დალუქეს ობიექტები, დააყენეს დარაჯები. ამ სიტუაციამ საწარმოო საქმიანობიდან გამოითიშა მეურნეობის ხელმძღვანელობა, სპეციალისტები, არენდატორები, მშრომელები. კარგი მაჩვენებლებისთვის მეურნეობა არაერთხელ დაჯილდოვდა. რესტავრირება[illegible] წლობით მიტოვებულ სოფლის კლუბს, საბავშვო ბაღს, საშუალო სკოლას, აკაკი წერეთლის 150 წლისთავის იუბილესათვის დამთავრდება მერაბ კოსტავას სახელობის კულტურის სახლის მშენებლობა, ფუნქციონირებს სოფლის თეატრ-სტუდია, აშენდა სამი თორმეტბინიანი საცხოვრებელი სახლი, სპორტულ-გამაჯანსაღებელი კომპლექსი, უსასყიდლოდ 40-მდე ოჯახმა მიიღო საკარმიდამო ნაკვეთი, ერთ-ერთი მრავალშვილიანი ოჯახი დაჯილდოვდა ფულადი პრემიით (2000 მანეთი), სოფელ თამარისში სტიქიით დაზარალებულ სვანთათვის აშენდა საცხოვრებელი სახლი. ხშირად ეწყობა შეხვედრები ქართველ ინტელიგენციის წარმომადგენლებთან“. მოკლედ, სოფელი ცხოვრობს და ემადლიერება მის ხელმძღვანელს. მიუხედავად ამისა, კომისიები კვლავ აგრძელებს „კვლევას“ და ათას წვრილმანში ეძებს მსხვილმანებს, გამუდმებით ურეკავენ მეურნეობის დირექტორს, თხოვენ საკუთარი განცხადებით დატოვოს სამსახური(?!) რატომ, ვის აძლევს ხელს ამგვარი ქმედება, ვის ვუმღვრევთ წყალს?“

ადარაფერს ვიტყვით იმაზე, რომ განვითარებულ სოციალისტურ ქვეყნებში მოწინავე გამოცდილების მისაღებად არაერთხელ იყო მივლინებული მეურნეობის დირექტორი, როგორ აღდგა და მოძლიერდა მთელი მეურნეობა. რესპუბლიკურმა გაზეთებმა „სოფლის ცხოვრებამ“, „კომუნისტმა“; ჩვენმა გაზეთმაც არაერთხელ დაუთმო ადგილი ამ სოფელს, წერეთლის მეურნეობას, როგორც მოწინავეს, მის ხელმძღვანელზეც რამდენიმეჯერ ითქვა კეთილი სიტყვა, 1989 წელს ვალერი გაბელია დაჯილდოვდა კობა ჩოხელის სპეციალური პრიზით, როგორც პროფესიაში საუკეთესო.

ახლა, რა ხდება?

კვლავ რედაქციაში შემოსული წერილიდან: „უმორჩილესად გთხოვთ, ჩაერიოთ ჩვენს საქმეში და დირექტორი ვალერი გაბელია, რომელიც ახლობლად ვიგულეთ, სოფლის გლეხობამ ახლოს დავიყენოთ, რომელსაც შესწევს უნარი კარგი, კეთილი საქმე აკეთოს, რომელიც თავისი ოჯახით (მეუღლე ექიმია. ჰყავს ორი შვილი) ყოველთვის ჩვენთანაა. ნუ გავიმეტებთ უსამართლობისთვის, ნურავის დავაჩაგვრინებთ, რადგანაც ამით მარტო ერთი პიროვნება კი არა, ჩვენი რწმენა, სიმართლის რწმენა დაიკარგება...“

ნინო კვაჭანტირაძე,
ჩვენი სპეციალური კორესპონდენტი

ღია წერილი

საქართველოს ისტორიის და კულტურის ძეგლთა დაცვის საზოგადოების რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმს, საზოგადოების წევრებს, ქართველ საზოგადოებრიობას

1959 წელს ქართველ მამულიშვილთა — მეცნიერთა, მწერალთა, საზოგადო მოღვაწეთა თაოსნობით ჩამოყალიბდა საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვის საზოგადოება, რომელმაც იკისრა შორეული თუ უახლოესი ისტორიის ავბედობით იავარქმნილი ეროვნული კულტურის საზოგადოებრივი მოვლა-პატრონობა. ვფიქრობთ, არ გადავაჭარბებთ, თუ ვიტყვით, ეს იყო ისტორიულ ფესვებგადაჭრილი, ათეისტურად აღზრდილ-ჩამოყალიბებული ქართველი საზოგადოებრიობის მობრუნება ქართული კულტურისადმი, რაიც, თავის დროს, ეროვნულ-პოლიტიკური სულისკვეთების გამომაფხიზლებელ ერთ-ერთ ინდუქტორად იქცა.

განვლილი 30 წლის განმავლობაში მრავალი სასიკეთო რამ გაკეთდა (იყო ეს საერო და საკულტო ხუროთმოძღვრების ძეგლების რესტავრაციის დაკვეთა-დაფინანსება ზოგიერთი ეკლესია-ტაძრის საქართველოს საკათალიკოსო-საპატრიარქოსადმი დაბრუნებისთვის ზრუნვა, თბილისში „ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის ღია ცის ქვეშ პარკ-მუზეუმის“ დაარსება, „ძეგლის მეგობრის“ კრებულების გამოცემა, ტრანსკავკასიის რკინიგზისა და დიდ წყალსაცავთა მშენებლობის წინააღმდეგ ბრძოლა და ა. შ.). და, სამწუხაროდ, მრავალიც ვერ აღსრულდა. მრავალასეულათასიანი ეროვნული საზოგადოების დღევანდელი საქართველოს ინტენსიურ ეროვნულ-საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ცხოველმყოფლად ჩართვის, მსოფლიო მიღწევათა გათვალისწინებით, საქართველოში ძეგლთა დაცვისა და გამოყენების სამსახურის გაუმჯობესების, მისი რეორგანიზაციის, სრულიად საქართველოს საკათალიკოსო-საპატრიარქოსათვის ეკლესია-მონასტრების დაბრუნებასთან დაკავშირებით და მისთვის ექსპროპრიირებული საეკლესიო საკუთრების ფაქტობრივად დაბრუნებისათვის, ხალხური შემოქმედების შენახვა-განვითარების, საზოგადოების ახალი წესდება-პროგრამის, სტრუქტურებისა და საზოგადოების სხვა ორგანიზაციულ საკითხთა განსახილველ-გადასაწყვეტად აუცილებლად მიგვაჩნია 1990 წლის ოქტომბერ-ნოემბრისათვის მოწვეულ იქნას საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვის საზოგადოების რიგგარეშე ყრილობა, რის გარეშეც სარევიზიო კომისიას თავისი მოღვაწეობა გაუმართლებლად მიაჩნია და პასუხისმგებლობას თავიდან მოიხსნის.

თანამემამულენო, დიდი ეროვნული ქარტეხილების ეპოქაშიც ნუ დავივიწყებთ, მივხედოთ ეროვნულ ფესვებს!

საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვის საზოგადოების რესპუბლიკური სარ ვიზიო კომისია:
ირაკლი ზაქარიაშვილი (მოადგილე);
გიორგი მინდიაშვილი (მოადგილე)
გოდერძი ნარიმანაშვილი
ოთარ ჟორდანია
ანზორ ქალდანი
ბიჭი ლამბაშიძე (თავმჯდომარე)
მიხეილ ჩართოლანი
ვახტანგ ჩიქოვანი
ვახტანგ ჯაფარიძე

რედაქციისაგან: ძეგლთა დაცვის პრობლემებზე ჩვენს გაზეთში სხვადასხვა დროს გამოქვეყნებულმა პუბლიკაციებმა საზოგადოების არაერთგვაროვანი რეაქცია გამოიწვია. ზოგი მათ ობიექტურობას აღნიშნავს, ზოგიც ტენდენციურობას გვსაყვედურობს. ერთი რამ უნდა აღინიშნოს — ეს პუბლიკაციები, ძირითადად, კრიტიკული ხასიათის იყო, თუმც არასოდეს არ დაგვიმცირებია სათანადო სამსახურების მიერ დღემდე გაწეული მუშაობა. სამწუხაროდ, ჩვენი ცხოვრება კრიტიკისთვის უფრო „მდიდარ“ მასალას იძლევა. ისიც უნდა ითქვას, რომ ჩვენ არასოდეს არავისთვის არ გვითქვამს უარი საკუთარი აზრის გამოთქმაზე. ამდენად, მკითხველს ჰქონდა საშუალება თვითონ გაერკვია მტყუან-მართალი. „ღია წერილის“ გამოქვეყნებასაც, რომელიც ძეგლთა დაცვის საზოგადოების რესპუბლიკური სარევიზიო კომისიის გაფართოებულ სხდომაზეა მიღებული, საჯაროობის ელემენტარული ნორმები მოითხოვდა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საშსე შარ ტანჯვის ოთახებით...

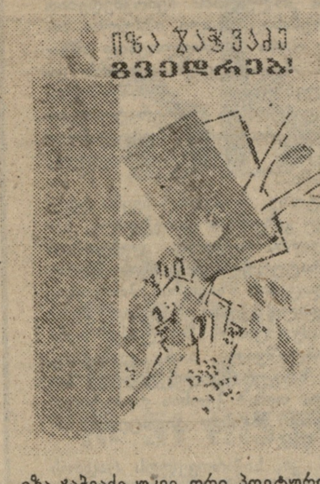

იზა ჯაჭვაძე უკვე ორი პოეტური კრებულის ავტორია. „სახლობანას თამაში", „მერანმა" გამოსცა, „გვედრებ!" — „ნაკადულმა". შეძლებისდაგვარად ერთ მთლიანობაში განვიხილავთ ორივე კრებულს.

იზა ჯაჭვაძის ლექსები გვიზიდავს პოეტური გრძნობების გამოსახვის ბუნებრიობით. ამ ლექსებში უდაოდ საკამათოც ბევრია, მაგრამ მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ ამ პოეტური ნაწარმოებების ლირიკული გმირი თვითმყოფად სამყაროში ცხოვრობს. ეს უპირატესობა იზა ჯაჭვაძეს სხვა პოეტებისაგან გამოარჩევს კიდეც. თუმცა ეს სიმდიდრე მეტნაკლები მხატვრული ოსტატობით არის გამოვლენილი ცალკეულ ლექსებში.

დამაჯერებელი, ამაღელვებელი და ახლობელია პოეტის სულიერი მდგომარეობა ლექსში „მამა". იზა ჯაჭვაძის პოეტურ ბუნებაში გარკვევა, ვფიქრობთ, ამ ლექსით უნდა დავიწყოთ:

„გატეხილ ღამეს, გაფრენილ
ღამეს,
დარდს შემოჩვეულ ნუგეშს
ნებდები...
მიყუჩებულხართ ერთი ლოდის
ქვეშ,
შენა და შენი მთის ლეგენდები",

გარდაცვლილი მამისადმი მიძღვნილ ლექსზე თუკი შეიძლება ითქვას, მშვენიერიაო, ეს ამ ლექსზეც ითქმის. ბიოგრაფიული დეტალების, შტრიხების გარეშე იზა ჯაჭვაძე იშვიათად წერს ლექსებს, ამით არის სწორედ საინტერესო იგი, როგორც პოეტი. იზა ჯაჭვაძე დღევანდელობას აღიქვამს წარსულის მიხედვით. ტრადიციული სალექსო ფორმებით თანამედროვე ადამიანის სულიერი მდგომარეობის ასახვას ხელს უწყობს ფოლკლორი. ხალხური პოეზიის ფესვებზეა აღმოცენებული ამ კრებულების საუკეთესო ლექსების უმრავლესობა. ეს ფაქტიც იზა ჯაჭვაძის პოეტურ კულტურაზე მეტყველებს. ხალხური ლექსი სადაა, სისადავეა პოეზიის ერთ-ერთი ძვირფასი თვისება. ხალხურ კილოზეა დაწერილი „ჩემი სამშობლო აქ არის", სადაც გამჟღავნებულია პოეტის დამოკიდებულება სამშობლოსადმი:

„მე სხვა რამეებ არ მინდა,
სიწმინდევ სულსა მავალო...
ჩემი სამშობლო აქ არის,
აბა, მე საით წავალო!"

იზა ჯაჭვაძის პოეტური ნაწარმოებების ლირიკული გმირი დღევანდელი ცხოვრებით ცხოვრობს ამ ვრცელ სამყაროში ადამიანი სამწუხაროდ მარტოა სიმარტოვეს ვერსად გაექცევი, მაგრამ როცა „იტანჯები სიმარტოვისაგან", ებრძვი საკუთარ „მეს" ბუნებრივია. მზად ხარ გაიზიარო „ტანჯულთა სიმარტოვე", „შეისახლო ისინი შენს სამყაროში" ეს შეგიმსუბუქებს სიმარტოვეს. გაბრიელ გარსია მარკესი წერს: ადამიანი განწირულიაო სიმარტოვისათვის. ეს არ არის ბარათაშვილის „სევდა". რასაც ახალგაზრდა გენიოსი პოეტი ერთ სტრიქონში ათავსებდა ასე მძაფრად — „ძნელი არის მარტოობა სულისა". ეს ერის შიში გარემომცველ სამყაროსთან ბრძოლისა, რომლის წინაშე პირისპირ ვდგევართ ჩვენი ტანჯვებით, ფიქრით, უნდობლობით, უმწეობით, იჭვებით. შველას ვთხოვთ ერთმანეთს, შველას, რომელსაც სიმარტოვეში ვერასოდეს ვნახავთ.

„მოდით ტანჯულნო და ისევ
ტანჯვა
შეასახლეთ ჩემთან, შეასახლეთ
ტანჯვა,
ოღონდ მოდით — მარტო არ
დამტოვოთ!"

„რომ დაგაპურო, ყანად დამთესე..." — წერს იზა ჯაჭვაძე თუშეთისადმი მიძღვნილ ლირიკულ პოემაში, რომელშიც გაერთიანებულია თუშეთის თემაზე დაწერილი ლექსები. პოემას „თუშეთი" ჰქვია. ლექსების სათაურებია „მთებო, გვიხმობენ, მთებო!", „თუ წამომყვები თუშეთში", „თუშის სიმღერა", „დიკლო", „რეზო ცაძიკიძე" „თეოზე", „თორღვას ნათქვამი" „ომალო", „ფესვები", მკითხველისათვის სათაურებიდანაც ნათელია, თუ რაზე ფიქრობს, წერს. რა უხარია, რაზე წუხს პოეტი.

„ბალახობს ძროხა...
აქვე გორია — წინაპართა
ძვალთშესალაგი..."

იზა ჯაჭვაძე ლექსებს უძღვნის ახლობელ ადამიანებს, იმათგან, ზოგი გარდაცვლილია. აუღელვებლად ვერ წაიკითხავ ამ ლექსებს.

„უჩუმრად დავალ
ჩუმი აჩრდილით
შენი სავალი მიწის მლოცველი,
ვდგავარ, დატირი
თვალებდახრილი,
ულმობელი სიკვდილის ცელით
მოცელილს".

ეს სტრიქონები მზექალა არაბულის ნათელ ხსოვნას ეძღვნება.

პოეტური მადლი ნუ მოჰკლებოდეს იზა ჯაჭვაძის ხალას პოეზიას.

სიმონ ბალახაძე

„შავი არაგვი" იტალიურად

ქართული ლიტერატურის გასვლას საერთაშორისო ასპარეზზე და მის დამსახურებულ ღირსებას სიხარულით ხვდება ქართული საზოგადოებრიობა. განსაკუთრებით სასიხარულოა, როდესაც წარმატება ახალგაზრდა ნიჭიერ შემოქმედს ერგება წილად. გოდერძი ჩოხელის შემოქმედებას იტალიელები 1986 წელს გაეცნენ, როდესაც იგი ქალაქ პეზაროში წარსდგა საერთაშორისო კინოფესტივალზე თავისი ფილმით „ადამიანთა სევდა". პეზაროში კინოსამყარომ გაიცნო მეტად თვითმყოფადი ორიგინალური მსოფლაღქმის რეჟისორი და სცენარის ავტორი. მაგრამ იტალიელების ინტერესი გოდერძი ჩოხელის შემოქმედების მიმართ ამით არ ამოწურულა. და აი, წლეულს, იანვარში პადუაში გამოვიდა მისი მოთხრობების კრებული სათაურით „შავი არაგვი". ვფურცლავთ წიგნს და ვიხიბლებით მისი კარგი პოლიგრაფიული დონით. წიგნი დახვეწილი გემოვნებით არის შედგენილი. დიდი სიყვარული და რუდუნება ჩანს წიგნის გაფორმებაში. სუპერიდან ელენე ახვლედიანის „თელავი" შემოგვცქერის და ეთილად განგვაწყობს ახალგაზრდა მწერლის შემოქმედებაში მოგზაურობისათვის. წიგნი უხვად არის ილუსტრირებული ფიროსმანიშვილის ფერწერული ტილოებისა თუ ქართული ხუროთმოძღვრების ძეგლების ფოტოასლებით, რათა იტალიელ მკითხველს უფრო ნათელი სურათი შეექმნას საქართველოს რეალობაზე, მის წარსულზე და ეს არც არის გასაკვირი, ვინაიდან წიგნის რედაქტორი და შესავალი წერილის ავტორია ქართული კულტურის ცნობილი მკვლევარი ლუიჯი მაგაროტო. გოდერძი ჩოხელის მოთხრობები იტალიურად თარგმნა დონატა ბანძატომ. მკითხველისათვის ქართული გეოგრაფიული და საკუთარი სახელების წაკითხვის გასაადვილებლად წიგნს დართული აქვს მოკლე ფონეტიკური განმარტებანი. მთარგმნელმა მკითხველს შესთავაზა მოთხრობები: „შავი არაგვი", „არწივთან ფრენა", „ბაკურხეველი ხევსური", „სწორი თეთრი ხაზი", „ახაიდუ ახაიდა დურხანი", „მართაი კოტორაშვილის ფოტო", „ცივი ალერსი", „გაზაფხულის მოლოდინში", „კოტორაანთ ქალის საათი", „ბერდედა", „თევზის წერილები" და „ცხენი".

ლუიჯი მაგაროტო ვრცელ შესავალში მკითხველს აცნობს საქართველოს ისტორიას წმინდა ნინოს მიერ ქართლის მოქცევიდან (1337 წ.) დღემდე. იგი მკითხველთან ერთად გაივლის ქართული ლიტერატურის განვითარების გზას, ვინაიდან მან კარგად იცის ის, თუ რა მწირი ინფორმაცია მოეპოვებათ მის თანამემამულეებს ჩვენზე: „წიგნის გადაშლისას დავინახეთ, რომ ლაპარაკია საქართველოზე. მკითხველის გონებაში ამასთან დაკავშირებით სხვადასხვა სახის მოგონებები ამოტივტივდება: სქოლასტიკური რემინისცენციებია: საქართველო ის მიწაა, სადაც მიაშურა იაზონმა თავისი არგონავტებით ოქროს საწმისის მოსაპოვებლად, იქ, კავკასიის მთებზე ზევსმა მიაჯაჭვა ამირანი ადამიანებს ცეცხლი რომ მოუტანა. უფრო აქტუალური მოგონებებიც გვახსენდება: საქართველო ის ქვეყანაა, სადაც 1989 წლის აპრილში საბჭოთა არმიამ მშვიდობიანი დემონსტრაცია დაარბია. დაიღუპა 21 და დაშავდა ასობით ადამიანი. მეტის გახსენება ალბად გაუჭირდება მკითხველს, მაგრამ საქართველო მარტო ეს არ არის".

იტალიელ მკვლევარს ეს ისტორიულ-ლიტერატურული მიმოხილვა იმისთვის დასჭირდა, რომ მკითხველისათვის უფრო ნათელი გახდეს, თუ რა სულიერ-ინტელექტუალურ ტრადიციებზე აღიზარდა ქართველი მწერალი და რაშია მისი გამორჩეულობა. პროფესორი მაგაროტო აქ საგანგებოდ შეჩერდა ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაზე და მის ადგილზე ქართულ ლიტერატურაში. ვინაიდან მისი აზრით „გოდერძი ჩოხელის შემოქმედება იწყება ვაჟას გზიდან, მაგრამ მისი შემოქმედების შედეგი აბსოლუტურად ავტონომიურია. ჩვენი ახალგაზრდა ავტორი გამოდის მთის რეალობიდან, რომელსაც იგი კარგად იცნობს, ვინაიდან დაიბადა და აღიზარდა მთაში. იგი კარგად გრძნობს ყოველ დეტალს, არჩევს თავისებურებებს, ხაზს უსვამს უმცირეს რამესაც კი, ვინაიდან არ სურს შემოგვთავაზოს უფრო დიდი სინთეზი თავისი მონათხრობისა, გარდასახავს პარადოქსში, სურეალობაში ან არარეალობაში ყველაფერს, რაც ხდება ცხოვრებაში. ისიც, როგორც სხვა მთის მწერლები, ბევრს ლებულობს ფოლკლორული ტრადიციებიდან. ასეთი ტრადიციების ნაკვალევს ჩვენ ხშირად ვპოულობთ მის მოთხრობებში. ამ ფოლკლორულ ტრადიციას იგი იყენებს, ერთი მხრივ, როგორც ლიტერატურულ მასალას, რათა მოგვცეს სახე, შექმნას სიტუაცია, მოგვცეს მხატვრული ძალა და პარადოქსული დამაჯერებლობა თავის მოთხრობებში და მეორე მხრივ, რათა მიიღოს ეს ღრმა ეთიკურ-ფილოსოფიური რთული მოძღვრება, ეს საუკუნეების სიბრძნის გამოხატულება, სიბრძნისა, რომელსაც მისი შემოქმედების გმირები ინახავენ ისეთი ადამიანური ტრაგედიების შემთხვევებშიც კი, როგორიცაა სიკვდილი.

გოდერძი ჩოხელის მოთხრობებში არის სულიერი განზომილება, შექმნილი ფოლკლორულ ტრადიებზე, მაგრამ ასევე სხვა ელემენტისგანაც, როგორიცაა ბუნება, მთები, ველები, მინდვრები, წვიმა, თოვლი, მზე, მთვარე, ხეები, მცენარეები, ცხოველები არ არსებობს მის მოთხრობებში როგორც დეკორაცია, როგორც ეგზოტიკა, არამედ ისინი არიან რეალური არსებები, რომლებიც განაპირობებენ საბოლოო მხატვრულ რეზულტატს.

იტალიელი მკითხველისადმი მიმართვაში გოდერძი ჩოხელი გვიმხელს: დანტეს საფლავის წინ მდგომს იგივე გრძნობა დამეუფლა, როგორც ჩემი წინაპრების საფლავის წინ მდგომსო. ალბათ ასევე სულიერი ერთიანობის გრძნობამ ათარგმნინა იტალიელებს ახალგაზრდა ქართველი მწერლისა და რეჟისორის მოთხრობები მშობლიურ ენაზე. იტალია პირველი ქვეყანაა, სადაც გოდერძი ჩოხელის ფილმსაც და წიგნსაც წარმატება ხვდა წილად. ეს ერთი და სხვა მრავალი.

მაია ხვედელიძე

ახალი ლექსები

ჩვენება

...მერე წყვდიადი მზეზე დაიწვა,
დაიძინა და
შავი ყვავები
ჩამოელვენთნენ
შუაღამის
კუნაპეტ
ზეცას.

●

მიახლოვდება წერტილი,
სენის ბადეში გავები.
მწუხრიდან ჩამოწვეთილი
ივრის
ჭალაში
ყვავები

ერთჟამ ხმობილსა სპასპეტად
ციხის ამლებსა თრიალეთს,
ზედ გულისპირზე მასხედან,
გამძიძგნეს,
გამატიალეს.

ახლაღა ვუწყი ერთსახედ
ცდუნებას სისხლი მოჰყვა რად,
ხალიფად წარმომესახე,
იმპერატორთა მოყვარედ,
ემმავ, მომდიე ახომდი
და
განსხეულდი
ხონთქარად,
ფრიალოდ მექცა ტაფობი,
სისხლმა ბალახი მოთხვარა...
მიწიდან ამოგძახოდი:
— მკვდარი არა ვარ,
ცოცხალ ვარ!
ქანგმა ნთქა პაპის აბჯარი,
ვოი, რა ცუდად მენიშნა,
აქსელბანდებში ჩამჯდარი
სამხრელნი ჩრდილოეთშიგან...

საწვეულებო ნადიმი,
აღტაცებულნი სამხრენით...
მეტადრე უფრო კადრილით,
ჩრდილოეთშიგან სამხრელნი...

ლადი ქლურტული დიაცთა,
ფანტელის ფერი სუფრანი...
სამშობლოს მთები, ვითარცა
უთქმელი ჭირისუფალნი

ტყიან —
კლდიანა,
კბოდიან
მეშემცდართ მოელოდიან.

●

იორის ჭალის მარილო —
წნორი შეცბუნდა მშიშარა,
ქართა ქროლაზე ქალივით
გადაწვა,
თმა
ჩაიშალა.

ყორანი თავზე დამჩხავის,
ვითარცა გონჯი საბედო,
გასწყევლა ქარმა ქალსავით:
— ჰაქმა, შე ამოსაგდებო!

სადღაც ილოცვენ სოსანნი,
დამქანცა მათმა სიშორემ,
ლამეში ღვთისამოსავნი
ესავენ მცხეთის ღვთისმშობელს.

აქ კი მძვინვარებს სტიქია,
ელვამ მოსპოლა ძახველი,
მტაცებლობასა იქმიან
გუმოწყალების სახელით.

სუფრებსა ნთქავენ ჰიქიან —
რქიანა ღვინის მნახველნი,
კერპთა
თაყვანსა
იქმიან
მართლმორწმუნეთა სახელით.

ძილცხადი არი ღვთისმადლმა,
იყო და არცა იყო რა...
ჩემი სხეულით ჭილყვავმა
მუცელი ამაიყორა.

სადღაც ილოცვენ სოსანნი,
დამქანცა მათმა სიშორემ,
ვითარცა ღვთისამოსავნი
მოთქვამენ გულთა საოხად,
მხოლო უფალსა შიშობენ,
ლაწვებზე
ცრემლთა
იშრობენ,
შემავედრებენ ღვთისმშობელს,
შემაცრემლებენ მაცხოვარს.

ქარაფად მექცეს ტაფობი,
ცას შემახედოს ისარმა,
რტომ ისხნას ოღონდ ნაყოფი
ჭეშმარიტ ვენახისამან.

●

...მერე წყვდიადი მზეზე დაიწვა.
ისეთი მზეა, ვერც იფიქრებ
თუ ოდესმე ქვეყნად ბნელოდა.
ვერც კი იფიქრებ,
რომ არა ეს შავი ყვავები,
ჩამოლვენთილი
შუაღამის
კუნაპეტ
ციდან.

დათო მაღრაძე

შავლეგო

(მერაბ კოსტავას)

შავი ჩოხა სისხლში ბევრჯერ
გაახამე,
მაცხოვარმა რადგან ასე ინება.
შავლეგ ბიჭო!
ტანთ გაცვია ქართლის ღამე,
ვარსკვლავები შიგ გიწყვია
ქილებად.

როგორ კშვენის შავ ჩოხაზე
ყაწიმი,
ობლად გაზრდილს გმირობა
დაგებედა.
მხარზე გაზის გამარჯვების
არწივი,
და გიშვილა თქმულებამ და
ლეგენდამ.
შავლეგ!
მტერი დაჯეგე და დარაგვე,
შენი სული უკვდავებას შეერთე.
შენ უძლოდი ბიჭო!
სამას არაგველს
ხმალაწვდილი გმირი სამასმეერთე,

როცა მტერმა ჩვენი მზერა
წანისლა,
კახთ-ბატონის მზე რომ ჩაქრა
კრწანისთან.

უფრო ადრე, ქართლის დროშა
მიგქონდა,
დავითს ახლდი დიდ ბრძოლაში
დიდგორთან.
მერე ბიჭო!
ურჯულოებს შამქორთან
მიკაფავდი და სვრელივით
გაგქონდა.
სისხლისა და ცრემლის ზღვაში
ნავლებო,
შავლეგ ბიჭო!
შავლეგო!

როს მშობელი მიწის ტრფობა
გაგიგეს,
ცა — განახეს ყინვით
გადაბელილი.
განშორების ტკივილებს კი —
ტაიგებს
და ცივ ტუნდრებს შეყმუოდი
მგელივით.

გითხრეს: შენს ცას თვალს ვერ
შემოავლებო,
შავლეგ ბიჭო!
შავლეგო!

საქართველოს სიყვარულში
ვერ გაჯობა ვერავინ.
შავლეგ ბიჭო!
დაჭიხვინებს —
მხედარს უხმობს მერანი.

როგორც ზღაპრად, ანდა
როგორც არაკად,
შენს სამშობლოს შეეწირე
ზვარაკად.

შენ უტაცე დრო-ჟამს აღვირზე
და დამსხვრევა მოინდომე
ბორკილის.
მძინარეებს კვლავ ანჯღრევს და
აღვიძებს. —
შენი ხსოვნა მოგვძახის და
მოგვკივის...

ბრძოლის ველზე ვეცემით და
არ ვკვდებით,
შიდა ქართლში, აფხაზეთს თუ
თრიალეთს —
სისხლიანი შენი ჩოხის კალთები
შავლეგ ბიჭო!
დროშად ავაფრიალეთ!

„მოძმე" მტერი ისევ გვებრძვის
ტიალი...
აღარ გვინდა სხვათა
გამოსარჩლება!
შენი სული ამ ბრძოლაში
ტრიალებს,
გამარჯვება ჩვენ —
ქართველებს დაგვრჩება!..

სისხლისა და ცრემლის ზღვაში
ნავლებო!
შავლეგ ბიჭო!
შ ა ვ ლ ე გ ო!

ვაჟა ეგრისელი

გთხოვთ, ჰონორარი გადარიცხოთ მერაბ კოსტავას ფონდში.

გიწვევთ რადიოს დიქტორთა ლიტერატურული სალონი

წლების განმავლობაში ჩამოყალიბებულმა აზროვნების სტერეოტიპმა დიქტორის პროფესიასაც განუსაზღვრა მკაცრი ჩარჩოები... დიქტორი, უპირველეს ყოვლისა კარგი მკითხველი უნდა ყოფილიყო, ხმის სასიამოვნო ტემბრით. სხვის მიერ დაწერილი ტექსტის კარგი გათავისების უნარით და რაც მთავარია, მსმენელამდე ტექსტის მიტანის ნიჭით... რადიოს კარგა ხანია გაუჩნდა კონკურენტი ტელევიზიის სახით, ამდენად კარგი მკითხველის საჭიროება განსაკუთრებით მწვავედ უნდა დამდგარიყო, მაგრამ რადიომ მხოლოდ კარგი მკითხველის ნიჭზე არ დააფუძნა მომავალი პერსპექტივა... ძიებაშია ფორმები, ახალი გზები. მთავარი მიზანია, რომ რადიო არ უნდა ჩამორჩეს დროს, ინფორმაციის ოპერატიული მიწოდებით, მართალი სიტყვით, ცხოვრებასთან მართალი კავშირით... ამ თვალსაზრისით საქართველოს რადიო ჭეშმარიტად ძიების პროცესშია და მრავალი სასიკეთო ძვრებიც ხდება. გვაქვს პოპულარული პროგრამები. გადაცემები მიდის პირდაპირი ეთერით, მსმენელები უფრო აქტიურად მონაწილეობენ ჩვენი გადაცემების მომზადებაში, გვთავაზობენ მოსაზრებებს მათი სრულყოფისათვის. სრულყოფილების პრეტენზია ბუნებრივია არავის არ აქვს, თუმცა ამ გზით რომ მიდის საქართველოს რადიო — ეს უდავო ჭეშმარიტებაა...

დრომ ერთი სასიკეთო აზრიც დაამკვიდრა, დიქტორი არ უნდა იყოს მხოლოდ კარგი მკითხველი, ის აუცილებლად უნდა მონაწილეობდეს გადაცემების მომზადებაში, როგორც ჟურნალისტი, როგორც გადაცემის ავტორი. პირველი ნათლობა ჟურნალისტიკაში პროგრამა „მაცნეს“ მომზადებისას შედგა. გაკეთდა არა ერთი გადაცემა. რომელთა ავ-კარგიანობა ობიექტურად შეფასდა ჩვენი კოლეგა-ჟურნალისტების მიერ... სრულყოფილი, პროფესიონალი დიქტორ-კომენტატორის პროფესია — აი, მერმისის უპირველესი საზრუნავი.

1990 წელი საქართველოს რადიოს დიქტორებისთვის სასიამოვნო სიახლის წელია. რადიოს ხელმძღვანელობის ინიციატივითა და ხელშეწყობით დასაბამი მიეცა ახალ გადაცემას — დიქტორთა ლიტერატურულ სალონს. კომპოზიციებს, რომელიც ამ სალონში იკითხება. ამზადებენ მხოლოდ დიქტორები, ისინი არიან ავტორებიც და შემსრულებლებიც.

პირველი ბარათები, რომელიც ჩვენმა მსმენელებმა გამოგვიგზავნეს მოწმობენ, რომ გადაცემები მოსწონთ და მიაჩნიათ, რომ გაკეთდა სასარგებლო საქმე.

ჩემი კოლეგების შემოქმედებით ცხოვრებასაც ახალი იმპულსი მიეცა, ისინი ერთსულოვნად ამზადებენ ამ გადაცემებს. უნარს და შესაძლებლობას არ იშურებენ, რომ დიქტორთა ლიტერატურული სალონი ერთ-ერთ პოპულარულ გადაცემად იქცეს საქართველოს რადიოში...

ფოტოზე, რომელიც ჩვენს დღევანდელ გაზეთშია დაბეჭდილი, საქართველოს რადიოს დიქტორთა ლიტერატურული სალონის მორიგი გადაცემის მზადების პროცესია აღბეჭდილი. ქეთო ლანდია, მერი მიქელაძე, ციალა შუბლაძე, თანო ჭგალობლიშვილი, თინა ელბაქიძე, ლალი ზანგურაშვილი, გიორგი ზარიძე და თამაზ ჭყონია რეპეტიციას გადიან მორიგი გადაცემის ჩაწერის წინ.

ჩვენ კი, საქართველოს რადიოს დიქტორები გიწვევთ ლიტერატურულ სალონში ყოველ ხუთშაბათს 10.00 საათიდან 11.00 საათამდე. გადაცემა მეორდება იმავე ღამეს 24.00 საათიდან 01.00 საათამდე.

გამოგვეხმაურეთ, მოგვწერეთ თქვენი აზრი.

თამაზ ჭყონია

ჩემპიონთა თასი — „იუგოპლასტიკას“

პრესტიჟული ევროპული ტურნირის, ჩემპიონთა თასის გათამაშების დასკვნითი აკორდი, ნახევარფინალური და ფინალური მატჩები, ესპანეთის ქალაქ სარაგოსაში გაიმართა. გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ეს იყო ევროპული საკლუბო კალათბურთის ჭეშმარიტი ზეიმი.

შეგახსენებთ, რომ ნახევარფინალში გუნდები ასე დაწყვილდნენ „ბარსელონა“ — „არისი“ და „იუგოპლასტიკა“ — „ლიმოჟი. მიმომხილველთა უმრავლესობა თითქმის ერთხმად ფავორიტებად ესპანელებს და იუგოსლავიელებს ასახელებდა. უნდა ითქვას, რომ ნახევარფინალურმა მატჩებმა სავსებით დაადასტურეს პროგნოზების სიზუსტე. „ბარსელონას“ და „იუგოპლასტიკას“ უპირატესობა არავითარ ეჭვს არ იწვევდა.

„ბარსელონას“ და „არისის“ ნახევარფინალურ მატჩს 8.500 მაყურებელი დაესწრო. შეხვედრას სჯიდნენ მიხეილ დავიდოვი და იტალიელი ზანონი. მხოლოდ შეხვედრის დასწყისში იყო თანაბარი თამაში. მატჩის მე-12 წუთზე ანგარიში საყაიმოა 26:26. ამის შემდეგ „ბარსელონას“ უპირატესობა აშკარა იყო. ბერძნების ცდა გალისის მაღალი ინდივიდუალური ოსტატობის წყალობით მიეღწიათ წარმატებისათვის საკმარისი არგუმენტი არ აღმოჩნდა. შეიძლება ითქვას, რომ „ბარსელონამ“ შეძლო გალისის (26 ქულა) ნეიტრალიზება. მიმომხილველთა აზრით, „ბარსელონას“ წარმატებას დიდად შეუწყო ხელი ორმა გარემოებამ. ფარქვეშ ბრძოლა მოიგეს ესპანელებმა, რაც ამერიკელი წორისის (14 ქულა) დამსახურება იყო და მეორე კარგად ორგანიზებული გუნდური დაცვა. მნიშვნელოვანია ისიც, რომ „ბარსელონას“ უფროსი გრძელი სათადარიგო სკამი აქვს. დაბოლოს ამ მატჩში თავი არც ესპანელთა სნაიპერებს შეურცხვენიათ. ხუან ანტონიო სან-ეპიფანიო (24 ქულა), მარტინესი (23) გაიმარჯვა „ბარსელონამ“ — 104:83 (45:36).

მეორე ნახევარფინალური წყვილის „იუგოპლასტიკას“ და „ლიმოჟის“ მატჩს 9.000 მაყურებელი დაესწრო. მატჩს სჯიდნენ პოლონელი ზუხი და ფინელი იუნგებრანდი. პირველ ტაიმში „იგოლპასტიკას“ უპირატესობა არც ისეთი აშკარა იყო — 51:44 იუგოსლავიელთა სასარგებლოდ. მეორე ტაიმში კი „იუგოპლასტიკას“ უპირატესობა სრული იყო, რაც, როგორც ზაგრების „სპორტსკოე ნოვოსტი“ აღნიშნავს, იუგოსლავიელთა უფრო მრავალფეროვანი ტაქტიკით აიხსნება. „იუგოპლასტიკამ“ მოიპოვა დამაჯერებელი გამარჯვება — 101:83. გამარჯვებულთა შორის ყველაზე შედეგიანები იყვნენ. ველიმირ პერასოვიჩი (24 ქულა,) დუშან ივანოვიჩი (28), ტონი კუკოჩი და ზორან სავიჩი (16-15). დამარცხებულთა შორის კი სტეფან ოსტროვსკი (21) და კოლზინი (18).

მესამე ადგილისათვის მატჩში, რომელსაც 6000 მაყურებელი ესწრებოდა, „ლიმოჟმა“ ბრუკსის, ოსტროვსკი და კოლინიზის (26-26 ქულა) კარგი თამაშის წყალობით სძლია „არისს“. კვლავ ამაოდ დაშვრა ბერძენთა ლიდერი ნიკოს გალისი (44 ქულა). მას აშკარად აკლდა პარტნიორების მხრივ მხარდაჭერა. 103:91 გაიმარჯვა „ლიმოჟმა“.

ფინალური მატჩის წინ პროგნოზირების ნაკლებობა არ იგრძნობოდა. მიუხედავად „იუგოპლასტიკას“ მცირე უპირატესობისა, მიმომხილველები მეტოქეების შანსებს მაინც ფრთხილად აფასებდნენ, რაც იმით აიხსნებოდა, რომ „ბარსელონა“ არსებითად საკუთარ მოედანზე ატარებდა ამ საპასუხისმგებლო მატჩს. „პრინც ფილიპის“ სპორტის სასახლე პირთამდე იყო სავსე. ასპარეზობას 9 000 მაყურებელი ესწრებოდა. მსაჯები იყვნენ ზუხი და ზანონი. პირველი წუთებიდანვე უშელავათო ბრძოლა გაჩაღდა. როგორც უცხოური გაზეთები აღნიშნავენ, პირველი ტაიმით ქულა-ქულაში მიდიოდა. მასპინძლები უფრო ხშირად მდევრის როლში არიან. პირველი ტაიმის დამთავრებამდე ორი წამით ადრე ესპანელთა ლიდერმა ხუან ანტონიო სან-ეპიფანიომ მინიმუმამდე შეამცირა ანგარიში — 37:36. წინ „იუგოპლასტიკა“. თითქოს პირველი ტაიმი ამ ანგარიშით უნდა დამთავრებულიყო, მაგრამ ველიმირ პერასოვიჩმა დროის ამ მცირე მონაკვეთში მოასწრო ფანტასტიკური სროლა მოედნის თავისი ნახევრიდან და ლამაზად დაუსვა წერტილი მატჩის პირველ ნახევარს — 40:36 იუგოსლავიელთა სასარგებლოდ. (ბევრს მიაჩნია, რომ ეს იყო გარდატეხის მომენტი მატჩში). მეორე ტაიმის დასაწყისში დაძაბულობა კულმინაციურ წერტილს აღწევს. „ბარსელონა“ თავგამოდებით ცდილობს ხელთ იგდოს ინიციატივა, თითქოს მიაღწია კიდეც წარმატებას. ოცდამეთოთხმეტე წუთზე ქულათა შორის სხვაობა ორამდე შემცირდა — 61:59 წინ „იუგოპლასტიკა“, მაგრამ იუგოსლავიელები შემდგომ წუთებს ალმავლობით ატარებენ და) მათი უპირატესობა შვიდ ქულამდე გაიზარდა — 70:63. გამარჯვებულის ვინაობა უკვე ეჭვს აღარ იწვევდა. მატჩის საბოლოო ანგარიშია — 72:67 „იუგოპლასტიკას“ სასარგებლოდ, რომელმაც შესძლო ამ საპატიო პრიზის შენარჩუნება.

მერაბ კალანდაძე

მსოფლიო პირველობა ფეხბურთში

სამხრეთი კორეა

წერილი მეშვიდე

დღეისათვის სამხრეთ კორეის ნაკრები აზიის ყველაზე უფრო ძლიერ გუნდად ითვლება.

ქვეყნის საფეხბურთო ფედერაცია 1928 წელს დაარსდა. 1948 წლიდან ფიფას წევრია, 1954 წლიდან კი აზიის ფეხბურთის ფედერაციის წევრი. ამ მომენტში სამხრეთ კორეაში 503 კლუბია და 11456 აღრიცხული ფეხბურთელი, რომელთაგან 137 პროფესიონალად ითვლება. ფედერაციაში რეგისტრირებულია 526 მწვრთნელი (აქედან ხუთი პროფესიონალია). წლების განმავლობაში ქვეყნის ყველაზე დიდი სტადიონი იყო სეულის „მუნისიპალი“ (ეტეოდა 30 ათასი მაყურებელი), მაგრამ 1988 წელს სეულის ოლიმპიადისათვის დამთავრდა „ოლიმპიური სტადიონის“ მშენებლობა, რომელიც 102 ათას მაყურებელს იტევს (აქედან 72 ათასი დასაჯდომი ადგილია).

სამხრეთ კორელეები ორჯერ (1954 და 1986 წ.) მონაწილეობდნენ მსოფლიოს ჩემპიონატის ფინალურ ნაწილში. ხუთჯერ — აზიის თასის (იგივე ჩემპიონატის) ფინალში, აქედან ორჯერ (1956 წ. და 1960 წ.) ჩემპიონები გახდნენ. ბოლო წლებში გუნდს საკმაო წარმატებები აქვს. უკანასკნელ მსოფლიო ჩემპიონატში მან მხოლოდ დაძაბულ ბრძოლაში წააგო იტალიელებთან (2:3), მომავალ ჩემპიონებთან არგენტინელებთან (1:3), ფრედ (1:1), ითამაშა ბულგარელებთან. სეულის ოლიმპიურ თამაშებში მან ფრედ (0:0) ითამაშა მომავალ ჩემპიონთან — საბჭოთა ნაკრებთან, ასევე ფრედ (1:1) — აშშ-ს გუნდთან და წააგო (1:2) არგენტინელებთან. ეს ერთადერთი წაგება აღმოჩნდა მთელი 14 თვის მანძილზე. აზიის უკანასკნელ ჩემპიონატში სამხრეთ კორეელებმა ზედიზედ 5 მოგების შემდეგ ფინალამდე მიაღწიეს, სადაც მხოლოდ 11-მეტრიანი დარტყმების შემდეგ დაუთმეს პირველი ადგილი საუდის არაბეთის გუნდს (3:4).

იტალიისაკენ მიმავალ გზაზე სამხრეთ კორეელებს ორ შესარჩევ ტურნირში მოუხდათ მონაწილეობა. თავდაპირველად ისინი მალაიზიის, სინგაპურისა და ნეპალის გუნდებს შეხვდნენ. შეჯიბრება ორ წრედ მიმდინარეობდა და მხოლოდ პირველ ადგილზე გასული გადიოდა დასკვნით შესარჩევ ასპარეზობაში. ეს პირველი ადგილი კი სწორედ კორეელებს დარჩათ. მათ მოუგეს სინგაპურელებს (3:0, 3:3) მალაიზიელებს (3:0, 3:0) ნეპალელებს (9:0, 4:0), მოაგროვეს 12 ქულა (დააკვირდით ბურთების სხვაობას: (25-0!) და პირველ ადგილზე გამოვიდნენ.

რა თქმა უნდა დასკვნით შესარჩევ ტურნირში მათ, უფრო მძიმე ამოცანების გადაწყვეტა ელოდათ. შეჯიბრება ჩატარდა სინგაპურში ერთ წრედ. დებულების თანახმად, ორი გამარჯვებული იტალიის საგზურს იღებდა. აქ სამხრეთ კორეის ნაკრები ნამდვილად უძლიერესი გამოდგა. აი მისი შედეგები თანმიმდევრობით: კატარის ნაკრებთან (0:0), კორეის სახალხო დემოკრატიულ რესპუბლიკის ფეხბურთელებთან (1:0), ჩინეთის ნაკრებთან (1:0), საუდის არაბეთთან (2:0), არაბთა გაერთიანებული საემიროების ნაკრებთან (1:1), საბოლოოდ 10 შესაძლებლობიდან 8 ქულა (ბურთების სხვაობა 5:1).

მას შემდეგ რაც სამხრეთ კორეის ფედერაციის ხელმძღვანელობა უკმაყოფილო დარჩა გუნდის შედეგებით სეულის ოლიმპიადაზე, ნაკრებს სათავეში ჩაუდგა 41 წლის ლი ჰოეტ-ტაიკი. ბოლო 5 წლის განმავლობაში ეს უკვე ნაკრების მესამე მწვრთნელია — ფედერაცია მკაცრია და არავის არაფერს აპატიებს. 1979 წლამდე იგი აქტიური ფეხბურთელი იყო, შემდეგ კი პროფესიონალი მწვრთნელი გახდა. ხელმძღვანელობდა ხანიანის უნივერსიტეტის გუნდს, შემდეგ კლუბ („პოჩულს“). მის შესახებ საზღვარგარეთის პრესაში წერენ, რომ იგი, „როგორც ყველა ნამდვილი კორეელი, ამბიციურია, ამავე დროს მტკიცე, თავშეკავებული და თანაც აგრესიული). ამავე დროს მას უფრო მოქნილ პოლიტიკის გამტარებლად თვლიან ვიდრე წინამორბედ მწვრთნელ კიმ იუნ-ნამს. კორეაში პროფესიონალიზმი 1983 წელს შემოიღეს. ასეთი პროფესიონალური გუნდი სულ ექვსია: სამი სეულში და სამიც — პროვინციაში. სწორედ ეს 6 გუნდი ქმნის „სუპერლიგას“, რომელიც მარტიდან ნოემბრამდე ატარებს ეროვნულ ჩემპიონატს (6 წრედ!) ნაკრების თითქმის ყველა მოთამაშე ამ „სუპერლიგაში“ გამოდის, თუმცა მწვრთნელი ზოგჯერ მოყვარულებსაც უხმობს ხოლმე „პირველი ლიგიდან“ (აქ 14 გუნდი გამოდის).

ნაკრების ძირითადი შემადგენლობა ახლა ასე გამოიყურება: კიმ პონ-იო, ლი იენ-სანი, პარკ კიუნ-ხონი, ჩუნ იონ-ხვანი, ჩუნ იონ-სო, ხვან ბო-კვანი, კიმ სან-ხო, ჩონ კან-ხე, კიმ იო-სუნი, ჩიო სონ-ხო, ხვან სვონ-ხონი.

საიმედოდ თამაშობს მეკარე. გუნდის უძლიერეს რგოლად დაცვა ითვლება, სადაც გამოირჩევა ჩუნ იონ-ხვანი. დიდი დატვირთვით შეუპოვრად თამაშობენ ნახევარმცველები. თავდასხმაში გამოირჩევა 23 წლის კიმ იო-ხუნი. სამხრეთ კორეელი ექსპერტების აზრით თუ აქამდე ევროპელი გულშემატკივრები მხოლოდ ბუმ კუნჩას იცნობდნენ, მალე, მსოფლიო პირველობის შემდეგ ისინი კორეელი ოსტატების მთელ ჯგუფს იხილავენ, რომლებიც წამყვან კლუბებთან დადებენ კონტრაქტს. კიმის გარდა ნაკრებში გამოდის ჩოი სონ-სო, რომელიც თანაბრად ძლიერია, როგორც თავდასხმაში, ისე შუა ხაზზე. ჩოის ძლიერი დარტყმა და ზუსტი გადაცემები აქვს, თამაშის დროს ოსტატურად ცვლის რიტმს. ჩოი სონ-სო 29 წლისაა, 1989 წლის სეზონის შედეგების მიხედვით აზიის № 1 ფეხბურთელად იქნა აღიარებული.

აი, რას წერს სოფიის გაზეთი „ნარ-დენ სპორტი“: „კორეელთა სტილი სულაც არ გახლავთ მეტოქის თამაშის ადაპტაცია, მისი ნეიტრალიზირება... იგი მოწინააღმდეგეს თავიდანვე შეტევით თამაშს ახვევს, ენერგიულ იერიშებს აწარმოებს. ნაკრების თამაშს საფუძვლად უდევს ენერგიის უზარმაზარი ხარჯვა, თავგანწირვა — ეს თვისებები საუკუნეების მანძილზეა კულტივირებული კორეაში.

მწვრთნელს მიაჩნია, რომ იტალიის მსოფლიო ჩემპიონატის წინ სულაც არ არის საჭირო ხანგრძლივი შეკრება. იგი ლიბერალური პიროვნებაა, „ჯოხის პოლიტიკას“ უარყოფს, თავისთავად ითვლება, რომ ფეხბურთელებს თვით უნდა ჰქონდეთ დისციპლინა, ღირსების გრძნობა, ერთი სიტყვით თავიანთი საქმე უნდა იცოდნენ. გუნდის მთავარ ნაკლად ამ მომენტში ნამდვილი დირიჟორის არყოლა ითვლება, ისეთი ოსტატისა, რომელიც დაცვას და თავდასხმას დააკავშირებს, წარმართავს თამაშს.

ექსპერტები ფიქრობენ რომ ახლანდელი ნაკრები აღემატება იმ გუნდს წინა მსოფლიო ჩემპიონატში, რომ მონაწილეობდა. როცა ზოგიერთმა მიმომხილველმა სინგაპურიდან დაბრუნების შემდეგ მწვრთნელი „ზედმეტი პრაქტიციზმისათვის გააკრიტიკა“ ლი ჰოეტაიკმა ასე მიუგო მათ: „თამაშების შედეგებს ჩვენთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს. ჩვენ იტალიაში უნდა ვეცადოთ მაყურებლებს ესთეტიკური სიამოვნება მოვუტანოთ და თანაც... არ წავაგოთ!“, თუ სპორტულ მიზნებზეა ლაპარაკი, შევეცდებით მეოთხედფინალამდე მივაღწიოთ“.

ბიჭი ბამრეკელი

ჩვენი გაზეთის შემდეგი ნომერი გამოვა შაბათს, 12 მაისს.

რედაქტორი
მერაბ ბალარჯიშვილი

საქართველოს კპ ცკ-ის გამომცემლობის შრომის წითელი დროშის ორდენოსანი სტამბა, 380096, თბილისი-96, ,კოსტავას ქ. № 14, იბეჭდება ოფსეტური წესით საგაზეთო ქორპუსში, ხოშარაულის 29. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 Наш индекс 66400.

უე 00262